Шэнэ жэлээр амаршалнабди!

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[Гар]гажа эхилһэн: 1921 оной [...]ибриин 21-һээ гарана | № 1 (14112) | 1976 оной январиин 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР Н. С. ПАТОЛИЧЕВТО СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Гадаадын оронуудтай худалдаа наймаанай-экономическа харилсаае хүгжөөлгэдэ Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр нүхэр **Патоличев** Николай Семёновичто **Ленинэй орден, «Балта ба хадуур»** гэжэ Алтан медаль барюулгатайгаар **Социалис Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной декабриин 30.

СОВЕТ АРАДТА ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ АМАРШАЛГА

[Хүн]дэтэ нүхэдүүд, ханинар!

[19]75 оной һүүлшын минутанууд [...]а байна. Үнгэрэгшэ жэл ком[...] байгуулалтын хэрэгтэ, ара[...]й эб найрамдалай ба аюулгүй [бай]далай түлөө тэмсэлдэ Совет [...]й ехэ амжалтануудаар тэм[дэ]гдээ. Манай агууехэ Эхэ оро[ной] гражданинууд хүсэ шадал, зо[...] байгуулхы эршэ хаба ба ур[...] түгэсөөр Шэнэ, 1976 оние [...]хэнь. Ажаһууһан жэл бүхэн [...]й ороной хүсэ шадалые, дэл[хэй] дээрэхи эб найрамдалай хэрэ[г] улам бэхижүүлнэ. Бүхы совет [...]та, совет бүлэ бүхэндэ шэнэ [амж]алтануудые, шэнэ зол баяр [...]на.

[М]үнөөнэй Шэнэ жэлэй һайндэр [...] өөрсэ — энэ жэлые хоёр та[бан] жэлэй хилэ дээрэ угтажа бай[на]бди.

[К]оммунизм байгуулгын замдахи [...]э нэгэ үндэр шата гаталагдаа. [О]дынгөө шэн зоригто ажалай, [зох]ёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлэй, [бүх]ы союзна республиканuудта, [ма]най ажахын бүхы һалбаринууд[та] ажалладаг хүдэлмэрншэн ан[ги]н, колхозно таряашадай, арадай [инт]еллигенциин хамтын дүра зори[г] ба ажал ябуулгын гайхамшаг [үрэ] дүнгүүдые асарһандань совет [хүн]үүд омогорхоно. Юһэдэхи табан [жэ]лэй социально-экономическа гол [зор]илгонууд амжалтатайгаар дүүр[гэг]дэбэ. Социалис Эсэгэ оронойн [...] материальна ба соёл болбосо[ролой] түйлалтые арьбадхаха хэрэг[тэ] хубитаяа оруулжа байгаа бүхы [хүн]үүдтэ нэрэ хүндэ, алдар соло!

[Ү]нгэрэгшэ табан жэлые үйлэдбэ[ри]гын түгэлдэр ургалтынь талаар [...]ажа харабал, манай ороной гүү[р]эхи эгээн гайхамшаг табан жэл [бол]оно. Энэ хадаа совет хүнүүдэй [бай]далые улам һайжаруулха, эдэ[...]й материальна ба соёлой эрилтэ [хэ]рэглэмжэнүүдые хангалгатай хол[б]отой социальна зорилгонуудые [бэел]үүлхэлгын дэлисэ хэмжээнүүдэй [т]алааршье энээнтэй адли табан [ж]эл байгаагүй юм. Парти болон [гү]рэн совет эхэнэрнүүдтэ, ургажа [ба]йгаа залуу үетэнние хүмүүжүүл[х]э хэрэгтэ улам ехэ анхарал хан[duu]лна, оролдолго гаргана.

Арад зоной байдалые улам һай[ж]аруулха гээшэ Коммунис партиин, [С]овет гүрэнэй эгээн дээдэ зорилгонь [м]ододоо байһан юм, байхашье.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада [с]оциалис обществын булюу тала[н]ууд ба зохёон байгуулхы хүсэнүүд [б]үри хүсэд дүүрэнээр элирэн ха[р]агдаа, Соведүүдэй орон бүри баян, [б]үри хүсэтэй болоо. Коммунизм байгуулгын хэрэгтэхи манай гайхамшаг илалта, амжалтанууд капиталис байгуулалтын зүршэлдөөтэ доһолгоонуудай оршон байдалда капиталай оронуудтахи ажалшадай үзэжэ байгаа хүшэр хүндэ байдалай ба гасалан зоболонгуудай оршон байдалда илангаяа эли тодоор харагдана. Кризисүүдые, хүдэлмэригүйдэлгые, мүнгэнэй үнын уналгые, үглөөдэрэйнгөө байдалда этигэхэгүй ябадалые Соведүүдэй ороной гражданинууд мэдэхэгүй юм.

Совет арад эршэ зориг түгэсөөр, урма түгэлдэрөөр Ленинэй партиин түсэбүүдые бэелүүлэн, социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэн, КПСС-эй XXV съездые угтахаяа байна. Арбан таба миллион гэшүүдтэй манай парти гаталһан замайнгаа үрэ дүнгүүдые, түйлаһан амжалтануудаа согсолжо байна, дутуу дунданuудые зайсуулна, нөөсэ арга боломжонуудые бэдэрэн элирүүлнэ, зохёон байгуулхы бүхы хүсэнүүдэй шэнэ дэбжэлтэ түйлана. Манай парти өөрынгөө ээлжээтэ съездые бата нягта нэгэдэлтэйгээр, ленинскэ Центральна Комитедые тойрожо нягтаар жагсанхай угтахаяа байна.

Совет хүнүүд арбадахи табан жэлэй — эб найрамдалай ба зохёон байгуулхы ажалай табан жэлэй, үйлэдбэриин эрхим шанар хангаха, ашаг үрые дээшэлүүлхэ табан жэлэй, арад зоной байдалай саашадаа улам ургаха табан жэлэй туршада арадай ажахые хүгжөөлгын гол шэглэлнүүдые эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэжэ байнхай. Энэ табан жэл бүхы орондомнай, намда өөртэмни юу асархаб гэжэ ажалша совет хүн бүхэн мэдэнэ. Тиимэһээ энээнние бэелүүлгын хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ шармайн оролдоно. Совет хүнүүд хүсэл эрмэлзэлээ бодото хэрэг болгон, БАМ ба КамАЗ-ые барижа, хүүрай хооһон дайдые уһаар хангажа, шэнэ фабриканууд болон заводуудые, шахтанууд ба электростанцинуудые барижа байна, таряалангай ургаса улам дээшэлүүлнэ — эдэ бүгэдые социалис гүрэнэйнгөө саашадаа хүгжэн һалбархын түлөө бүтээнэ. Арбадахи табан жэл партиин ленинскэ хараа бодолые өөртөө нэбтэрүүлэнхэй. Энэ табан жэлнай Совет Эхэ ороноо экономическа, соёлой ба научно-техническэ дэбжэлтын шэнэ хяра орой өөдэ үргэхэ хүсэ шадал болон хаба шадабаряа бүхы талааринь хүгжөөхэ шэнэ арга боломжонуудые совет хүнүүдтэ нээхэ байха.

Нүхэдүүд! Гушаад жэлэй туршада амгалан тайбан оршон байдалда ажаһуунабди, ажалланабди, шэнэ общество байгуулжа байнабди. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда илалтын түйлагдаһаар 30 жэлэй ойе баярай оршон байдалда тэмдэглэхэдээ, манай Эхэ ороной сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалые аршалан хамгаалагшадта, хүн түрэлтэниие фашис богоолшолгоһоо абарагшадта дээдэ зэргын баяр баясхалангай мэдэрэлтэй байһанаа бидэнэр бүгэдөөрэн ойн бодолдоо дахин оруулаа һэмди, түйлагдаһан илалтын түүхэтэ удха шанарые шэнэ хүсэтэйгөөр мэдэрһэн байгаабди. Социализм гээшэ амгалан байдалай, демократиин ба хүгжэлтэ дэбжэлтын бата түшэг тулгуури мүн гэжэ агууехэ илалта үнэншэмэ тодоор элирхэйлэн харуулаа.

Амгалан байдалай совет программа бэелүүлхэ хэрэгтэ, социализмын оронуудай гадаадын политикын талаар онсо гайхамшаг үрэ дүнгүүдэй түйлагдаһан ойн баярай жэлдэ сэдьхэл доһолгомо энэ ушарай болоһониинь дэмбэрэлтэй. Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй Түгэсхэлэй актда гар табигдаһан байна. Энэ хадаа арадуудай эб найрамдал, аюулгүй байдал батадхаха замдахи үнэхөөрөө түүхэтэ удха шанартай алхам болоо.

Ленинскэ Коммунис партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын дотоодын ба гадаадын политикые совет арад нэгэ һаналтайгаар дэмжэнэ, үнэн зүрхэнһөө һайшаана.

Өөрынгөө эсэшэ сусашагүй, арюун һайхан ажал ябуулгаар совет арадай, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй хүндэлэл болон баяр баясхаланда хүртэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев коммунис байгуулалтын хэрэгтэ, арадуудай эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай, эрхэ сүлөөгэй болон зол жаргалай түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ хубитаяа тон ехээр оруулна.

Нүхэдүүд! Аха дүү социалис гүрэнүүдэй ажалшадта амаршалганууд болон эгээн һайн һайхан хүсэлэнгүүдые мүнөөдэр үнэн зүрхэнһөө хүргэнэбди. Империализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү тэмсэлшэдые, хүгжэжэ байгаа оронуудай арадуудые амаршалнабди. Капиталис гүрэнүүдэй коммунис ба хүдэлмэрншэдэй партинуудта, бүхы дэлхэйн хүдэлмэрншэн ангида, бүхы ажалша хүнүүдтэ, эб найрамдалай ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгэй түлөө бүхы тэмсэлшэдтэ аха дүүгэй ёһоор һаналаа нэгэдэн талархалгын мэдэрэлнүүдтэйгээр ханданабди.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Шэнэ жэлээр дашарамдуулан, хото ба хүдөөгэй ажалшадые, революциин ба дайнай, социалис байгуулалтын ветерануудые, алдарта совет эхэнэрнүүдые, манай залуушуулые, Совет Армиин ба Флодой сэрэгшэдые —бүхы совет хүнүүдые үнэн зүрхэнһөө, халуунаар амаршална. Таанадта, таанарай бүлэнэртэ, хүндэтэ нүхэдүүд, зол жаргал, баяр хүсэнэбди! Элүүр энхэ ябахыетнай, шэнэ амжалта түйлахыетнай Таанадта хүсэнэбди!

Манай инаг Совет Эсэгэ орон һалбаран мандаг лэ! Бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал батажан мандаг лэ!

Шэнэ жэлээр! Шэнэ зол жаргалаар!

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

ЭХЭ ОРОНОЙ ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАБА

Ехэ бүлэг нүхэдтэ СССР-эй үндэр дээдын шагналнууд декабриин 30-да Кремль соо барюулагдаа.

Эхэ оронойнгоо урда ехэ габьяатай байһанай түлөө академик Ю. Б. Кобзарев, композитор В. Г. Свиридов, СССР-эй арадай артистка А. И. Степанова, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин бодото гэшүүн Е. В. Шмидт гэгшэд Ленинэй орденуудаар, Социалис Ажалай Геройн «Балта ба хадуур» гэжэ Алтан медаляар шагнагдаба.

Химическэ промышленностиин министр Л. А. Костандовта Ленинэй орден барюулагдаа. СССР-эй Науканuудай академиин гэшүүн-корреспондент М. И. Агошков, уран зохёолшо Л. К Татьяничева, эрдэм. техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. А. Трапезников болон бусад Октябриин Революциин орденуудаар шагнагдаһан байна.

Ехэ бүлэг хүнүүдтэ Ажалай Улаан Тугай, Арадуудай хани барисаанай, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденууд барюулагдаба.

Композитор М. И. Блантер ба Москвадахи Гүрэнэй хүүгэдэй хүгжэмтэ театрай ахамад режиссер, директор Н. И. Сац гэгшэдтэ СССР-эй арадай артистын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай, Москвагай архитектурна институдай кафедрые даагша Н. Н. Улласта СССР-эй арадай архитектор гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотанууд барюулагдаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын үмэнэһөө шагнагдагшадые үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалаад, Шэнэ жэлдэ, 1976 ондо ажалай, зохёохы ехэ амжалта түйлахыень, зол жаргалтайгаар ажаһуухыень хүсэбэ. (ТАСС).

ТҮГЭС БЭЛЭМДИ

Партиин XXV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөө шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлэн, заһабарилга дээрэ хүдэлэгшэднай түрүүшын үдэрһөө габшагайгаар ажаллажа, декабриин тэн багта бүхы 42 трактор, 20 плуг, 14 сеялкэ бэлэн болгожо, жагсаалда табяа.

Эндэ дүршэл ехэтэй механизаторнууд Ф. У. Ефремов, И. О, Семенов, К. В. Спиридонов гэгшэдэй оролдосотой ажалые тэмдэглэхээр.

Мүнөө ажахын мастерскойдо баһал эршэтэ ажал замхана-гүй. Элдэб хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ байһан тракторнуудта техническэ харууһан хэгдэнэ, комбайнууд заһабарилагдана.

Н. ТРИФОНОВ,
Улаан-Үдын аймагай «Советская Россия» колхозой тракторна бригадын бригадир.

ЕХЭШЬЕ, ТАРГАНШЬЕ МЯХАН

Захааминай аймагай ажахынууд гүрэндэ мяха, һү, ноохо худалдаха табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 6485 центнер мяха, 13 мянган центнер һү, 214 центнер ноохо Эхэ орондоо үгөө.

Энэ амжалтада Санагын совхозой малшад горитой хубита оруулаа. Жэшээнь, үнгэрһэн дүрбэн жэл 11 һарын туршада тус ажахы гүрэндөө 26 мянга үлүүтэй центнер мяха худалдажа, наймадахи табан жэлэйхитэй сасуулхада, мяха абалгаяа 61,5 процентээр дээшэлүүлээ. Үхэр малайнгаа тоо толгойе нилээд олошоруулжа, тэдэниие 7080 толгойдо хүргэбэ.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ совхозой малшад жэлэй түсэбһөө гадуур 620 центнер мяха гүрэндэ худалдаха уялга абаһан аад, тэрэнээ болзорһоонь урид дүүргэээ.

Эдэ бүтэдэ һайн үрэ дүн совхозой ажалша бэрхэ малшадай оролдолгоор, шэн зоригто ажалаар түйлагдаа. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, дүршэлтэй малшан Надежда Будаева, мүн үниинэй малшад Антонида Тарбаева, Гармажаб Логинов гэгшэд зун, намарай үедэ бэлшээхэдээ, үбэлдөө шахан таргалуулхадаашье шэгнүүрыень ходо 1000—1200 грамм хүрэтэр нэмээдэг.

С. БУДАЕВА,
«Ажалай туг» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

АЖАЛАЙ АМЖАЛТАНУУД

Улаан-Үдын авиационно заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй туршада продукци худалдаха даабаряа 1975 оной октябриин 30-да амжалтатайгаар дүүргэжэ бэлэй. Эдэнэр табан жэлэй туршада үйлэдбэридөө ехэ олзо оруулаа. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур хубсаһа угаадаг 10 мянган машина бүтээгдээ.

Шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэһэнэй, уралан [...]жуулгын, ухаалан зо[...]лгын дурадхалнуудые [...] нэбтэрүүлһэнэй ашаар заводой коллектив 12 миллион түхэригэй арьбалалта хэээ.

* * *

М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой коллектив юһэдэхи табан жэлэй туршада ашаа шэрэхэ даабаряа болзорһоонь дүрбэн һараар урид дүүргэээ. Эдэнэр түгэсхэхы жэлэй даабари декабриин 15-да амжалтатайгаар дүүргэээд, арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байгаа.

Энэ коллектив юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ 45 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ арьбалаа. Түгэсхэхы жэлдэ даабариһаа гадуур 220 мянган түхэригэй олзо оруулһан. 250 мянган түхэригэй элдэб зүйлэй материал арьбалһан байха юм. Депогой коллектив үсөөн локомотивуудаар ехэ ашаа шэрэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлжэ шадаа.

* * *

«Теплоприбор» заводой коллектив продукци бүтээн гаргаха табан жэлэйнгээ даабари 1975 оной декабриин 4-дэ амжалтатайгаар дүүргэбэ. **Заводой хүдэлмэришэд табан жэлэй даабариһаа гадуур 800 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө.**

* * *

Киномеханическа заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ мүү бэшээр хүдэлжэ, зарим тэды амжалта түйлаба. Эдэнэр табан жэлэйнгээ даабари 1975 оной октябриин 23-да дүүргээ бэлэй. Тиин даабариһаа гадуур 200 мянган түхэригэй продукци гаргажа, 150 мянган түхэригэй продукци худалдаба.

* * *

Хүн зониие зөөдэг 3-дахи автотранспортна предприятиин коллектив табан жэлэй даабари декабриин 7-до дүүргээ. Эдэнэр 425 мянган түхэригэй олзо оруулба.

* * *

Нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг Бага-Холбоолжоной уурхайн коллектив юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабариһаа гадуур 131 мянган тонно нүүрһэ малтан абаһан тухайгаа баяртайгаар мэдүүлбэ. Эдэнэр хараалагдаһан түсэбһөө [...] 563 мянган түхэригэй продукци худалдаа.

ШУБУУШАДАЙ БЭЛЭГ

Бүхы үйлэдбэрсэ томодхоод, һалбари бүхэниие тусхай нэгэ шэглэлтэй болгожо, манай Кабанскын совхоз һүүлэй жэлнүүдтэ мяха, һү, хартаабха улам ехээр абадаг боложо байна.

Жэшээнь, еройдоол арбан [жэ]лэй саана совхоз гүрэндэ 160 центнер шубуунай мяха худалдаһан байбал, һая үнгэрһэн 1975 ондо 25 мянга шахуу центнер шубуунай мяха худалдаа. Бүхыдөө табан жэл соо совхозой шубуушад хамта 117,1 мянган центнер эрхим шанартай мяха Эхэ орондоо үгэбэ.

Коммунист И. И. Гусевай хүтэлбэрилдэг нугаһа шахадаг бригадын шубуушад юһэдэхи табан жэл соо 1117 тонно мяха абаһан байна. Энэнь түсэбһөө 467 тонноор ехэ болоно. Үндэгэлхэ эхэ нугаһадые харууһалдаг С. В. Филоновагай хүтэлбэрилдэг бригадынхид табан жэл соо 21,5 миллион үндэгэ абажа, инкубаторта тушаагаа. Истоминой инкубаторна станциин коллектив (даагшань Н. А. Анохина) 9 миллион үлүүтэй дальбараа гаргаа.

Табан жэлэй туршада совхоз хамта 8 миллион түхэригэй сэбэр ашаг олзо оруулаа. Саашадаашье манай ажалшад, тэрэ тоодо шубуушадшье нэгэ газартаа байхагүй, урагшаа үшөөл горитой алхам хэхэ, шэнэ табан жэлдэ бүри үндэр хэмжээндэ хүрэхэ зорилготой.

М. ФИЛАТОВ,
Кабанскын совхозой ахамад зоотехник.

Эхин үдэрhөө эртэеэ тангадхаг!

ЗАРИМ ДҮНГҮҮД, ЕРЭЭДҮЙН ЗОРИЛГОНУУД

Аха дүү Совет социалис республиканuудай бүлэ соо түрэл Буряад оромнай үнгэрэгшэ юhэдэхи табан жэлэй туршада экономикынгоо бүхы hалбаринуудые нилээд түргэнөөр хүгжөөгөө.

Промышленна продукци худалдаха табан жэлэй түсэб 102,5 процент дүүргэгдээ, үнгэрэгшэ жэлдэ промышленна продукци түсэбhөө гадуур худалдаха социалис уялга бэелүүлэгдээ. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ табан жэлэй туршада 30 процентээр, ажаhуудалда хэрэгтэй болодог эд бараан 33,2 процентээр ургаа, ажалай бүтээсэ 34,9 процентээр дээшэлhэн байна.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада, мүн үнгэрэгшэ 1975 ондо промышленностиин зарим hалбари — электрын элшэ хүсэ гаргадаг, машина бүтээдэг, ой модоной, саарhанай-целлюлозно промышленность, хабсаргагдамал түмэр бетон зүйлнүүдые бүтээдэг промышленность нилээд түргөөр хүгжөө.

Үнгэрэгшэ табан жэлдэ элдэб янзын 2 мянга гаран машина, түхеэрэлгэнүүд, аппарадуул бүтээн гаргагдаа. Бүтээгдэhэн продукциин шанар зарим тэды hайжараа. Мүнөө үедэ гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй 59 продукци бүтээгдэнэ.

Манай республикын хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ гүрэнэй зүгhөө ехэ туhаламжа хүргэгдэнэ. Табин жэлэй туршада хүдөө ажахын бүхы hалбари хүгжөөлгэдэ 446 миллион түхэриг hомологдоо. Энэнь наймадахи табан жэлдэ гүрэнэй зүгhөө hомологдоhон мүнгэнhөө 146 миллион түхэригөөр ехэ болоно.

Колхоз, совхозуудта хэрэгтэй болодог элдэб машина зэмсэгүүд табан жэлэй туршада нилээд олоор абтаа. Энэ үе соо 5,8 мянган трактор, 2.700 комбайн, олон тоото ашаанай машина болон бусадшье хэрэгсэлнүүд абтаhан байна. Табан жэлэй туршада республикымнай ажахынуудта 461 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ үгтөө.

Парти, правительствынгаа анхарал оролдолгодо харюу болгон республикымнай хүдөөгэй ажалшад юhэдэхи табан жэлэй туршада гүрэндөө 371 мянган тонно ороохо, 146 мянган тонно хартаабха, 84 мянган тонно овощ, 319 мянган тонно мяха, 622 мянган тонно hү, 34 мянган тонно ноохо, 420 миллион үндэгэ худалдаа. Юhэдэхи табан жэлдэ 22 мянган тонно хартаабха, 20 мянган тонно овощ, 71 мянган тонно мяхан, 67 мянган тонно hүн, 6320 тонно ноохон, 238 миллион үндэгэн наймадахи табан жэлэйхидэ орходоо үлүү ехээр гүрэндэ тушаагдаhан болоно.

Хүдөө ажахыда хүдэлэгшэд табан жэлэй hүүлшын жэлдэ улам эршэ зоригтойгоор ажаллаа. Гүрэндэ орооhо тушааха түсэбөө 169 процент, хартаабха—114,6, мяха болон үндэгэ зуу гаран процент дүүргээ.

Капитальна барилгада гүрэнэй зүгhөө ехэ мүнгэ зөөри үгтэнэ. Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада республикымнай ажахын бүхы hалбаринуудта (БАМ-ые оруулалсангүйгөөр) 1 миллиард 310 миллион түхэригэй мүнгэ зөөри hомологдоо. Энэнь наймадахи табан жэлэйхидэ орходоо 250 миллион түхэригөөр ехэ болоно.

Табан жэлэй туршада Сэлэнгын ЦКК-гай түрүүшын ээлжээн, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг завод, модоной хибэдэhээр хабтагай хэдэг Онохойн завод, Улаан-Үдын кондитерска фабрика, модо отолдог хэдэн предприяти баригдаа. 1.300 километрэй зайда электрын элшэ хүсэ дамжуулха утаhа татагдаа.

«Электромашина», «Теплоприбор» заводууд, судна, прибор бүтээдэг заводууд үндэhөөрөө шэнэлэн хубилагдаа.

Шэнэ, арбадахи табан жэлдэ республикымнай промышленность, хүдөө ажахы, мүн олон тоото бусадшье hалбаринууд дам саашаа түргэнөөр хүгжөөгдэхөөр хараалагдана.

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проектын ёhoop Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилга үргэлжэлүүлэгдэжэ бэлэн болгогдохо. Гадна, шэнэ табан жэлэй туршада Холбоолжоной нүүрhэ нэмэл аргаар малтан абаха уурхай, ханын материалнуудай Грязнухын завод, мүн гэр байрануудые бүтээдэг Улаан-Үдын комбинат үргэдхэгдэжэ бэлэн болгогдохо. Забайкалиин апатитова, Озёрнын шанаржуулгын комбинадууд, «Бурятсельмаш» завод, Байгал-Амарай түмэр харгы баригдажа үгэлжэлхэ.

Талха, крупа, малда эдюулхэ холимол тэжээл гаргаха предприятинууд үргэдхэгдэхөөр хараалагдана.

Сэлэнгын ЦКК, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг завод, кондитерска фабрика үргэдхэгдэхэ. Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ завод шэнэлэн хубилгагдажа дүүргэгдэхэ.

Республикымнай промышленна олохон предприяти үргэдхэгдэhэнэй, шэнэлэн хубилгагдаhанай, шэнэ технологи хэрэглэhэнэй ашаар үйлэдбэриингөө бүтээсые нилээд дээшэлүүлхэ юм.

Арбадахи табан жэлэй туршада республикын хүдөө ажахые дам саашань хүгжөөхэ талаар нимэ гурбан гол шэглэл тодорхойлогдоноxой.

Нэгэдэхеэр, продукци гаргалгые улам дээшэлүүлхээр хараалагдана. Энэ зорилгоор малай ехэ ехэ комплекснуудые барижа тушааха, жэшээнь, 24 мянган толгой багтаха гахайн байра Кабанскда, 3 миллион дальбараа тэжээхэ байра Загарайда барихаар хараалагдана.

Хоёрдохёор, хүдөө ажахын үйлэдбэри түргөөр хүгжөөhэнэй ашаар эдлүүриин газарай га бүриhөө ехэ продукци абаха. Энэ зорилгоор мелиораци хэхэ, минеральна үтэгжүүлгэ нилээд ехээр хэрэглэдэг болохо.

Гурбадахяар, Байгал-Амарай түмэр харгын баригдажа байhан газарта шэнэ совхозуудые эмхидхэхэ.

Шэнэ табан жэлдэ ажалшадай байра байдал hайжаруулха, эрдэм наука, соёл гэгээрэл, элүүрые хамгаалгые хүгжөөхэ талаар ехэ программа бэелүүлэгдэхээр хараалагдана.

Д. РАДНАЕВ,
Буряадай АССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ.

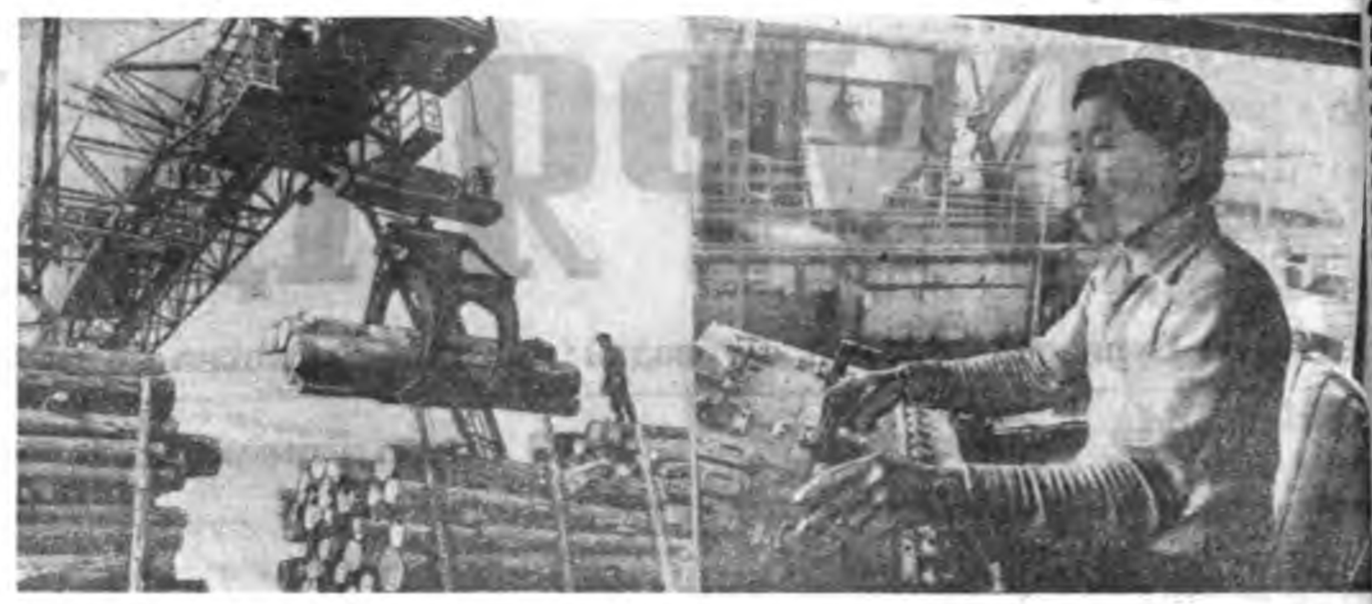

Табан жэлэй туршада Хандагатайн леспромхозой оньhожоруулагдамал доодо складта автомат шахуу 12 линн тодхогдоо. Тиин модо сорт сортоорнь илгаха, ашаха хүдэлмэри механизмуудай хүсөөр бүтээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: доодо складай ЛО-15 С агрегадай түбэй пультын оператор Валерий Вахрамеев; түмэр замай вагонуудта модон ашагдажа байна.

М. МАТВИЕВСКИЙН фото.

АМЖАЛТА ТЭЭШЭ

Оройдоол табан жэлэй саана манай аймаг дотор минил 53 хонишон зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга түлжүүлhэн байбал, нёдондо — 103 хүн, энэ жэлдэ —80 гаран хүн зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга абаа юм.

Борьёогой совхозой хонишод бүхы дээрээ юhэдэхи табан жэл соо зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 105 хурьга абажа, томо болгоо.

Тинхэдэ аймаг соо хонишодой 16 бригада түл абаха, ноохо хайшалха, хурьгадай шэгнүүр нэмээхэ табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргээ. Жэшээнь, Борьёогой совхозой суута хонишон Дмитрий Свистунов табан жэлэй туршада 2881 хурьга абаха түсэбтэй аад, үнэндөө 4412 хурьга түлжүүлжэ, жэл бүхэндэ зуун хонин бүриhөө дунда зэргээр 144 хурьга абаа. Табан жэл соо хонин бүриhөө дунда зэргээр 4.4 килограмм ноохо хайшалаа гэхэ гү, али бүхыдөө абаhан 135 центнер ноохоорнь 4500 гаран хүнэй үмдэхэ костюм, плати оёжо болохо байна.

Эрхим хонишод Социалис Ажалай Геройнууд Г. Л. Рабдаев, (Борьёогой совхоз), Г-С. Г. Цыремпилова, мүн С. В. Цыретаров («Коммунизм» колхоз) болон бусад хурьга абаха, ноохо хайшалха, хурьгадай шэгнүүр нэмээхэ түсэбүүдээ холо үлүүлэн дүүргэhэн байна.

Мүнөө аймагай ажахынуудай хонишод КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсожо, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 88 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриhөө 3,3 килограмм ноохо хайшалха уялга абанхай.

Г. ЖАНЦАНОВ,
Зэдын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад зоотехник.

ЮhЭН ДАБААНАЙ ОРОЙhОО...

Эдэ шэнэ жэлэй урдахи үдэрнүүдтэ би БАМ-ай барилга дээгүүр албан хэрэгээрээ ябаад ерээ хүм. Байгалай баруун хойто эрье шадарай Курлы хушууншье хүрөөб, Уоянай саhан дайда дээгүүр вертолёдооршье ниидээб, зуун жэлэй асари барилгада хабаадажа байhан эдир хүүгүүд, басагадааршье хөөрэлдөөб. Тиихэдэ сэдьхэлдэм шэнэ бодолнууд түрөө ааб даа — энэ ушар гайхалтай бэшэ.

Хойто Байгалай аймагта Дабаан гэжэ нэрэтэй үндэр хада бии. Тэрээн дээгүүр БАМ-ай жолоошод үбэл, зунгүй үдэр, hүнигүй хүсэтэ машинануудые хүнхинүүлэн, шухаг хэрэгтэй ашаа шэрэнэ. Энэл Дабаан дээрэ байхадам, тэдэ бодолнуудни илангаяа эли тодоор ухаандам далижан, газаашаа буляалдажа байгаа. Тиимэhээ эндэhээл шэнэ жэлэйнгээ хөөрөөе, Буряад ороной промышленностиин хүгжэлтэ тухай бишыхан домогоо эхилхыемни зүбшөөгыт. Нэгэ агшам зуура ба юрэл Дабаанай оройдо бэшэ, харин юhэн оройто дабаанай оройдо байнам гэжэ шэбшээб. Үе сагые үндэhэлhэн үлхөө олон хаданууд эндэhээл — альган дээрэ мэтэ эли тодоор, — үнгэрhэн манай табан жэлнүүдые hануулан, алад холо руу. «Аврорын» дохёогой соностоhон аяар холын 17-дохи он руу ошоhон дэмбэрэлтэ зам мэтэ hунанал. Тэдэнэй үндэр бүхэниинь, дабаан бүхэниинь манай ороной, тэрэ тоодо манай Буряадай республикын эдэ совет жэлнүүдтэ туйлаhан амжалтата алхамууд гээшэл. Харин тиихэдэ энэ үнгэржэ байгаа юhэдэхи табан жэлэймнай үдэрнүүд тэдээн сооhоо бүришье түрэл дүтөөр, анхарма hоноор, анхилма халуунаар, сэдьхэлдэ шэнгэмээр hанагдана. Тиихэншье гайхалгүй, юуб гэхэдэ, бидэ юhэдэхи дабаанайнгаа эгээл дуулга оройдо үсэгэлдэр лэ хуушан жэлэй hүүлшын үдэр гараа бшуубди. Тиимэhээл эндэ, мүнөө юhэдэхи дабаанай орой хүдар, зориhон замдаа ушарhан үндэрнүүд тухангаа тогтон хөөрэхэ хүсэлтэйб.

Тэдэнэй нэгэн энэ минии байгша Байгалай, мүн Хойто-Муйска дабаан доогуур дүн хамта 20 гаран километр утатай туннель соогуур зуралзан гаража, агууехэ Номгон далай тээшэ зорихо БАМ — Байгал-Амарай түүхэтэ түмэр зам шуу. БАМ гэжэ үгэ соо үндэhэниинь болоо ороод, буряад хүбүүндэ, намда эртэ урдын «Байгал», «Амар» гэhэн жэнхэни хоёр үгын шэнэ сагай наран доро шэнэ удхаар яларан, бүхы дэлхэй дүүрэн суурятахадань, омогорхолтойл! 500 километр утатай манай республикын хойто аймагуудые холбоhон энэ шэжэм утаhанай метр бүхэндэ үльгэр домог, уран шүлэг зохёоhойб гэхээр лэ!

Үшөө нэгэ үндэр... Тэрэ, манай Буряад оронии тэгэндуурнь мүнгэн бүhэ мэтэ татуургадаhан Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ баригдажа байгаа Гусиноозерско ГРЭС. Энэл барилга тухай КПСС-эй ЦК-гай табиhан проект соо «...барилгыень үргэлжэлүүлхэ» гэhэн шудхамал мүрнүүдые уншана бэшэ гүбди. Тэрэнэй элшэ хүсэн гансашье манай республикада хэрэглэгдэхэ бэшэ, харин аха дүү Монгол орон худар дамжуулагдажа, тэндэ СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хабаадалгатайгаар баригдажа байгаа Эрдэнэт хотын асари комбинадай ургалтада тулгань болохо бшуу.

Энэ Дабаанай оройhоо Забайкальска апатитова комбинадай барилга өөгшөөн харанаб. Баhал ехэ дабаан, баhал ехэ алхам.

Зүүн тээшээ эрьелдэхэдэм, hаял үндэhээ табижа байгаа. Озерноохи шанаржуулгын комбинадай бахананууд энэ Байгал шэнги тунгалаг гурбан ехэ Ярууныn, гушан гурбан гулбайн уhанда толотон бодоходол гэнэ.

Улаан-Үдэм, Улаан-Үдэмни эндэhээ ямар дуулимхан бэ! «Улицаараа матарна» гэжэ манай эсэгэнэрнай, аханарнай дуулалдадаг hааб даа. Теэд үреэ зээрдэнүүдэй орондо, үреэ «Волгодо» hуугаад, тэндэхи хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводто хүрэжэ ошоhоноо мартаагүйб. Эндэхи, БАМ-дахи хүүргэнүүд, тэндэ бүтээгдээд ерэнэ бшуу. Үдэ голой эрьедэ үргэн далинууд мэтэ цехүүдээ hунаан дэлгээhэн энэ завод тухай hаяхан КПСС-эй ЦК-гай орган «Правда» магтаал үгэнүүдые бэшээ hэн гэжэ яажа мартажа бололтойб. Дуулимхан даа, Улаан-Үдэм! Буряад оронсйм индустриальна зүрхэн. Бури hая, юhэдэхи табан жэлэй эсэс багта эндэ 300.000-дахи эрхэтэниинь түрэжэ, хэды ехэ баяр болооб. Тэрэ эрхэтэн хожомоо хэн болохо хаб? hонирхолтой байна. Зүгөөр лэ врачшье, барилгашаншье, багшашье, инженершье болоо hаа, энэ агуу БАМ-ай булад замаар гүйлдэhэн электровозуудта hуунхай холын, ерээдүйн табан жэлнүүдэй шэнэ барилганууд руу зорихо ëлабтай. Иимэ хуби заяатай үетэн мүнөө түрэнэ ха юм!

Дабаанай оройдо байгаад дэгэд шэбшэн, үндэр бодолдо абтан байхада, гоёл лэ бэзэ. Харин мүнөө дооошоо буужа, нэгэ хэды «хуурай» тоо, баримтануудые дурдаа hаа, уншагшаднай республикын промышленность түгэс жэшээгүй ехэ юумэ ойлгожо абаха бэзэ гэжэ hанамаар байна. Үнэхөөрөөшье тиимэ бэшэ гү?

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада манай республикын промышленность 1 миллиард 368 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө. Буряад орондо бүтээн гаргагдаhан продукци үргэн уужам Эсэгэ оронойнмнай бүхы хизаар, областьнуудта эльгээгдэхэhээ гадна, хилын саанахи 6 орон руу ябуулагдана. Тэдэнэй тоодо самолёдууд, оньhон приборнууд, автокранууд, электромашинануудай модон... Табан жэлэй туршада манай республикын хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод, гэр барилгын комбинат Сэлэнгын ЦКК-гай түрүүшын ээлжээн ашаглагдаа.

Хүрөө бэшэ аал даа! Тоолохо болоо hаа, газетымнай хуудаhанда багтахагүй.

Харин хамагай hүүлдэ энэ бүхы баялигые бүтээн гаргажа байдаг алтан гартай, ажалша эрмэлзэлтэй арюун сэдьхэлтэй мүнөө үеын совет хүндэ зорюулагдаhан амаршалга хэлэхэ дурам хүрэнэ. КПСС-эй болохоёо байгаа XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн хүсэ ехэтэ мүрысөөнэй долгин соо амжалтаяа арьбадхажа ябаа ажалай баатарнуудта — Борис Захарович Поздеев, Анисим Николаевич Ошоров, Дарья Касьяновна Тумурова, Евгений Митрофанович Мацуков, Лидия Никитична Глушкова мэтын хүнүүдтэ, тэдэнтэй суг хамта урагшаа тэгүүлэн ябаhан ажалай түрүүшүүлдэ, зэмыень тулан, эршынь халаан дабшаhан эдир залуу үетэндэ хэтын хэтэдэ алдар солоо!

Тэдээндэл энэ Байгалай Дабаан дээрэhээ, юhэн дабаанай оройhоо юрөөл түүрээнэб.

Д. САНЖИЕВ,
журналист.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ЮРӨӨЛ

Кабанскын совхозой директор А. И. ХМЕЛЕВТО:

Үндэгэ hү, мяха,
Үлүү ехээр тушаажа,
Танай совхоз мүнөө
Түгэс алхамаар түгэсхөө
Табан жэлээ, табан жэлээ...
Иимэл ябыт, амжалтатай.
Иимэл ябыт, урагшатай.
Шэнэ жэлдэ урматай!

Хурамхаанай Гааргын совхозой хонишон Ц. А. БАДМАЕВАДА:

Дун сагаан хурьгадай
Духаханиие эльбэдэг гартнай
Засаг түрын удхатай
Залгаа хэрэг шиидхэлсэн,
Алтан одото Москвада
Агуу хэрэгүүдэй түлөө.
Арадай жаргалай түлөө
Алад өөдөө үргэгдэдэг лэ!

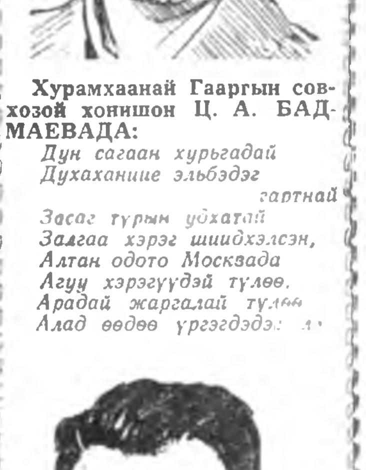

Локомотивна депогой машинист Н. Д. ОЧИРОВТА:

Даб дээрэхэнээ шамдуун
Далай Байгалай урдуур
Үреэ-электровоз морёороо
Үдэр, hүнигүй гүйлгэнэш.
«Баранине гайхуулха саг
Байзагты даа, срэхэл» — гэнэш.
Байгалай хойгуур нэгэтэл—
БАМ-аар дабшахаяа зэhэнэш.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ХҮСЭН

МАНАЙ Эхэ ороной али бүхы хүгжэлтэдэ онсо hуури эзэлhэн юhэдэхи түсэбтэ табан жэл барагдаба. Тиигэжэ шэнэ табан жэлэй эхин болохо 1976 оной богоhые алхан орободи. Мэнэ hаяхан түрэл Коммунис партиимнай ЦК-гай Пленум, СССР-эй Верховно Соведэй IV сесси зарлагдажа, тэндэ шэнэ зорилгонууд хараалагдаба. «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй Центральна Комитедэй проектын тунхаглагдаhаниинь бүришье гайхамшаг.

Иимэ тусгаар онсо шэнжэтэй үедэ, үргэн нийтэ улад зоной ажалай ба политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда бидэ үнгэрhэн табан жэлэй хугасаада хэhэн хүдэлмэриингөө, бүтээhэн хэрэгэйнгээ дүнгүүдые согсолжо байнабди. Тиихэдээ юhэдэхи табан жэл хадаа манай Сотниковой шубуунай фабрикын коллективэй ажал хэрэгтэ ехэ амжалта олгоо гэжэ баяр баясхалантайгаар мэдээсэхэ эрхэтэйбди.

Манай эбтэй эетэй ажалша коллектив табан жэлэй даабариие болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ түрүүшын үдэрhөө эдэбхитэйгээр хам оролсоhон юм. Үйлэдбэриингөө доторой арга боломжонуудые элсүүлэн, жэл бүхэндэ түсэбтэ даабариhаа холо дээгүүр социалис уялга уридшалан абажа, шэнэ жэлые эхилдэг байгаа. Шубуушадай бригада бүхэнэй, хамhабариин ажахын hалбари бүхэнэй коллективүүдэй, ажалша хүн бүхэнэй уялганууд нийтэлэгдэжэ, бүхы предприятиин хамтын уялга тодорхойлогдоод, зүбшэн хэлсэгдэhэнэй hүүлээр баталагдажа, хүсэндөө ородог байhаниинь мэдээжэ ааб даа.

Фабрикын дирекци, партбюро, профсоюзай болон комсомолой комитедүүд хадаа өөрынгөө үйлэдбэридэ тон тааруугаар, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ үг зорилготойгоор коллективэй дунда эмхидхэгдэhэн социалис мүрысөөнэй гурим зохёодог, тэрэнээ бултанда соносходог байгаа. Зүгөөр энэ гурим жэл жэлэй үйлэдбэриин дүнгүүдhээ уламжалан, улам нарижуулагдадаг, шэнэдхэгдэдэг, эрилтыень бүри дээшэлүүлдэг байhамнай элитэ. Тиихэтээ хамта коллективүүдые, хүдэлмэрилэгшэдые хоорондонь договорой гуримаар мүрысүүлдэг, хүдэлмэриин үдэр бүриин дүнгые бүгэдэндэ али болохо аргаар соносхожо байдаг нарин гурим манда тогтонижонхой.

Хүдэлмэриин ябасые харуулhан бюллетень, сахилгаан болон дайшалхы хуудаhанууд, «Хэн түрүүлнэб?» гэжэ гаршагтай стенд, үйлэдбэриин зүблөөнүүд, агитатор болон политинформаторнуудай эмхидхэhэн хөөрэлдөөн — эдэ бүгэдэн хадаа фабрикын коллектив дотор мүрысөөнэй хэр ябажа байhые соносходог арга болоно. Гадна hарын, кварталай, жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүдээр мүрысөөндэ ямар коллективэй, хүдэлмэришэнэй хэр зэргээр хүдэлhэниинь, илагшадынь, гээгдэгшэдынь тодорхойлогдодог юм.

Мүрысөөндэ илагшадай нэрээр Ажалай алдар солын тугуудые намилзуулан үргэхэ, улаан вымпелнүүдые, шан болон бэлэгүүдые барюулха, түрүүшүүлэй дүрэ зураг хүндэлэлэй самбарта үлгэхэ, «Мэргэжэлээрээ шалгарагша» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо гэхэшэлэн элдэб материальна болон моральна урмашуулганууд мүрысөөнэй хүсые улам эршэдхэхэ аша туhаар ехэ оньhон боложо шаданхай гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Мүрысөөнэй гурим тодорхойлходоо, тэндэ заагдаха эрилтыень гансал ажалай бүтээсэ туйлалгаар хизаарладаг бэшэбди. Ариг сэбэр, ажалай аюулгүйн техникэ болон журам сахилга, hуралсалда ябалга, түрүү онол арга хэрэглэлгэ, коллектив дотор ябуулагдадаг нийтын элдэб хэмжээ ябуулгада хабаадалга хадаа мүрысөөнэй дүн гаргалгада хараада абтадаг. Энэ ушар хүдэлмэришэдэй нийтын эдэбхие, хамтын хэрэгэй түлөө харюусалгыень дээшэлүүлхэ нэгэ шухала оньhон болоно гэжэ хэлэлтэй.

Социалис мүрысөөнэй халуун элшэдэ абтажа, ажалдаа ехэ амжалта туйладаг, эдэбхи эрмэлзэлтэй, шударгы сэхэ хүдэлмэрилэгшэдые захаhаань абаад дурдамаар. Гэбэшье хэды нэрэ гаршалэн харуулая. Шубуушан В. П. Суворова нарай дальбараа hаратай болоторнь дэгжээдэг мэргэжэлтэй. Тэрэ хубиингаа табан жэлэй даабариие 1975 оной майн нэгэндэ дүүргээ. Энэ хугасаада нүхэр Суворова 333 мянган дальбараа дэгжээжэ шадаа. Тушаажа абаhан бүхы нялха дальбараагайнь 97,8 процент болоно. Түсэбынь 95 процент байhан.

П. И. Савельева үндэгэлдэг тахяа харууhалдаг шубуушан. Табан жэлэй туршада 5.228,1 мянган үндэгэ суглуулха даабаритай hаа, тэрэнээ 1975 оной апрелиин 1-дэ 5.537,4 мянганда хүргөөл байгаа. О. Ф. Щелгачевоц толгойлдог үндэгэлдэг тахяануудые харууhалдаг шубуушадай 2-дохи бригада барагдаhан жэлэй июниин 1-дэ табан жэлэйнгээ даабари 102,6 процент дүүргэhэн юм. Тэрэ коллектив 73,3 шахуу миллион үндэгэ дүрбэн жэл хахадай туршада суглуулаа. Иимэ гүрүүшүүл олон, бултыень эндэ дурдахын аргагүй.

Имагтал коллективэй дунда үргэнөөр дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй аша туhаар манай фабрика юhэдэхи табан жэлдэ бэелүүлхэ түсэбөө бүхы талаарнь болзорhоонь хахад жэлээр шахуу урид дүүргэжэ, ехэ хэмжээнэй продукци гүрэндөө үлүүлэн тушааха арга олобо бшуу. Тодорхойлбол, 160,6 миллионой орондо 186,9 миллион шахуу үндэгэн суглуулагдаа, тэрэнэй 173 миллион шахууиь гүрэндэ тушаагдаа. Түсэбнаi 148 миллион 950 мянга байhан юм. Тиихэдэ табан жэлэй туршада 15.950 центнер шубуунай мяха гүрэндөө худалдаха ёhотой hаа, 18,816 центнер болгообди.

Гол хүдэлмэриимнай үрэ дүн иимэ байнал даа. Социалис мүрысөөнэй али зэргэ хүсэтэй байhые эдэ хэдэн тоо гэршэлнэ гэжэ hанагдана. Мэнэ эхилээд байhан арбадахи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын үдэрнүүдhээ амжалта илалтатайгаар хүдэлхэ арга боломжо манда бии.

В. ЯКУШЕВИЧ,
фабрикын партбюрогой секретариин орлогшо.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ЮРӨӨЛ

Закаменск хотын СМУ-гай Т. А. ВАЛЕЕВТЭ:

Заха холошье гэнгүй.
Закаменск хүрэжэ ерэбэлтнай,
Танайл ороhон гэр
Тамирханай бариhан байхал.
Табан жэлэй богоhо дээрэ
Илалтатай ерэбэлтэ.

Ивалгын ОПХ-гай огородшон Л. ДЫМБРЕНОВАДА:

Огородой эдеэ дээжээр
Обойтор урдаа үргэhэн,
Орден, медаль сээжээрээ
Олоор яларуулан зүүhэн
Энэрхы сэдьхэлтэ Лубсаниие
Эхэнэрнүүдэй жэлэй баяраар,
Эрхим hайн ажалаарнь
Эндэ мүнөө амаршалаял!

Итанцын леспромхозой жолоошон Ю. У. МОРОЗОВТО:

Юрий Морозов—жолоошо..
Юhэдэхи табан жэлээ одоошье
Үрдижэ бэрхэдээ ахибалта даа,
Үшөөл саашаа дабхибалта даа!

Хэжэнгын Худанай совхозой главна мелиоратор Б. Р. САНЖИМИТЫПОВТЭ:

Бүhэсээ ногоо ургуулжа,
Шэмэтэй hайхан тэжээл
Бүрил, олон малдаа
Шамдуу бэлэдхэн ябагша
Алдар солото тандаа
Андын мэндэ хүргэжэ,
Ходоодоо хүхюун, жаргалтай
Ябыт гэжэ юрөөнэбди.

ТОО, БАРИМТАНУУД

▽ Юhэдэхи табан жэлнүүдэй үедэ республикымнай промышленна продукциин хэмжээн 48 процентээр дээшэлhэн, промышленностиин үйлэдбэриин гол фонднууд 58 процентээр ургаhан байна.

▽ Хэрбээ наймадахи табан жэлэй hүүлшын ондо 953 миллион түхэригэй промышленна продукци худалдагдаhан байбал, юhэдэхи табан жэлэй hүүлшын ондо 1 миллиард 368 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа.

▽ Республикымнай промышленность продукци худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид, 1975 оной ноябриин 27-до дүүргэhэн байна. Табан жэлэй түсэбhөө гадуур 110 миллионhоо үлүү түхэригэй промышленна продукци худалдагдаа.

▽ Табан жэлэй туршада республика доторнай 1 400 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада тушаагдаhан байна.

▽ Юhэдэхи табан жэлэй үедэ промышленна томо хэдэн предприяти ашаглалгада оруулагдаа. Хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод, Сэлэнгын ЦКК-гай түрүүшын ээлжээн, Онохойн комбинадай хабтагай хэдэг цех, Улаан-Үдын кондитерска фабрика, Холбоолжоной шулуу нүүрhэнэй уурхай гэхэ мэтэ үшөө хэдэн барилга тэдэнэй тоодо оролсоно.

▽ Хэдэн шэнэ барилга эхилэгдэнхэй. Гусиноозерско ГРЭС, Забайкалиин апатитово болон Озерно горно-шаналжуулгын комбинадууд, Грязнухинска хирпиисын завод баригдажа захалhан. Улаан-Үдын гэр барилгын комбинат үргэдхэгдэжэ эхилээн байна.

▽ Манай үе сагай агуу ехэ барилга гэжэ нэрлэгдэhэн Байгал-Амарай түмэр зам баригдажа эхилээ. Тэрэнэй 500 гаран километрынь манай республикын газар дайдаар зурын гараха юм.

▽ Юhэдэхи табан жэлэй хугасаада капитальна барилгада хамта дээрээ 1310 миллион түхэриг (БАМ-ай барилгагүйгөөр) hомологдоhон байна гэхэ гү, али энэнь наймадахи табан жэлэй капитальна hомололгын мүнгэн зөөриhөө 250 миллион түхэригөөр ехэ болоно.

△ Республикымнай нийслэл — Улаан-Үдэ городой промышленность түрүүшынхеэ 1975 ондо нэгэ миллиард түхэригhөө үлүүтэй продукци гаргаа. Городой промышленность продукци худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 26-да дүүргээд, түсэбhөө гадуур продукци худалдажа эхилээн байна.

Эрхим танарай табан жэлнай

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ЮРӨӨЛ

Борьёогой совхозой комбайнер Н. Ц. ГАРМАЖАПОВТА:

Зэдын тала — Борьёодо
Зэрэлгээтэн эбхэрээ тараян.
Заһэ татаал оройдоонь
Зэндэмэни мэтэ залаань.
Норбо-ахай түрүүлэн,
Булад онгосоёо залаал.

Сэлэнгын XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалинша Т. С. ЗАКИРОВАДА:

Һүн мүрэнэй эхин,
Һайхан дуунай хүгжэм мэтээр
Мээхэй танай гарһаа
Мүндэлэн урьгамаар гараа.
Һүн далай билтаруулан,
Ажалта түгэс алхалнат.

7-дохи СМУ-гай бригадир А. Г. ЗУБКОВТО:

Хүнэй гуламта түхеэрхэ
һайхан мэргэжэл шадабаритай,
Хүдэр барилгашан тандаа,
һайн һайхание үреэжэ,
Шэнэ жэлдэ олоор,
Шэнэ жэлдэ һайнаар
Сэрбэгэр гоё гэрнүүдые
Түргөөр барихыстнай хүсэе.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат О. М. ОМБОЕВАДА:

Арад зоной
Этигэл, найдал харюулһан
Алдар солото
Эмшэн тандаа мүнөө
Шэнэ жэлдэ
Шэнэ амжалта юрөөе.

БҮРИ ЭРШЭТЭЙГЭЭР ХҮДЭЛХЭБДИ

Совет араднай коммунизм байгуулха замдаа үшөө нэгэ шата — юһэдэхи табан жэлые дабаба. Энэ түүхэтэ жэлнүүдтэ манай совхозой малшад, тарлашад ажахынгаа экономико болон соёл культурые хүгжөөхэ талаар горитой алхам хэжэ гараа.

Партиингаа XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хүдөө ажахын продукци элбэгээр абажа, гүрэндөө тушааха түсэбүүдээ дүүргэхын тула совхозой коллектив эдэ жэлнүүдтэ үсэд шангаар ажаллаба. Тиигэжэ гүрэндөө 34880 центнер мяха худалдаха табан жэлэй түсэб 1720 центнерээр үлүүлэгдэө. Мүн табан жэлдэ бүхыдөө 115.120 центнер һү худалдаха түсэбнай сүм дүүргэгдэбэ. 1975 ондо 380 центнер һүн түсэбһөө үлүү худалдагдаа. Тэрэшэлэн нооһо тушааха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна.

Эдэ жэлнүүдтэ мал ажалай продукци абалга, гүрэндэ худалдалгые түсэбэй ёһоор жэл бүри дээшэлүүлхэ зуураа, ниитын малай тоо толгойе олошоруулжа шадаабди.

Совхозой хүдэлмэришэд адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал табяа. Тиигэжэ мүнөө үедэ бэлэдхэлэн пунктнуудта дунда зэргээр 360 килограмм шэгнүүртэй үхэр, 40 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй хонид тушаагдадаг болоо. Жэлдээ үнеэн бүриһөө 2100 килограммһаа дээшэ һүн һаагдана. Коммунист Г. Б. Мухархановай хүтэлбэрилдэг түрүү гүүртынхид 1975 ондо үнеэн бүриһөө 2650 килограмм һү һаагаа. Манай эрхим һаалишан Х. Эрдынеева үнеэн бүриһөө 3800 килограмм, Г. Княжева, Низамаева гэгшэд 3000 килограммһаа дээшэ һү һаагаа, Д. Егнинова гурбан мянгатанай зэргэдэ ойртоо.

Тэрэшэлэн буруу, хашарагуудые бэлшээн, шахан таргалуулха хүдэлмэри ажахыдамнай урагшатайгаар ябуулагдадаг болоо. Зунай бэлшээриин үедэ һубай үхэрнүүдэй шэгнүүрые сүүдхэдэ 1000 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ мүрысөөн жэл бүри дэлгэрдэг. Үнгэрэгшэ зундаа бэлшээн таргалуулагдаха һүрэгүүдэйнгээ шэгнүүрые 850 центнерээр нэмээхэ гэһэн уялгаяа совхозой үхэршэд үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Түрүү үхэршэн Ц. С. Санжиев зундаа харууһалһан 128 хашарагуудайнгаа түс бүриин шэгнүүрые 100 үдэртэ 125 килограммаар, В. Ермошин, Б-Ж. Данзанов, М. Амбацыренов, В. Хорин, В. Яковлев, Т. Тугмитов гэгшэд 80—100 килограммаар нэмээгээ.

Мүн ажахынгаа шухала һалбари болоjо байһан хонин ажалые хүгжөөхэ талаар ахалагша хонишод Ц. Д. Бадмаев, И. А. Климов, Ц. Гармаев болон бусад ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана.

Мал ажалай продукци абалгые саашадань дээшэлүүлхын тулада таряалан, сабшалангаа һайжаруулха, ургасыень ехэ болгохо гэжэ оролдонобди. Энэ талаар һүүлэй хоёр жэлдэ нилээд амжалта туйлагдаа, тогтууритай һайн ургаса хуряагдаа.

Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар совхоздомнай экономическа ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Хүдөө ажахын продукци элбэгээр һайн шанартайгаар, багa гаргашатайгаар абаха зорилго хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табигдана. Илангаяа ажахын тоосоон нүлөө ехэтэй гээд тэмдэглэхэ байнаб. Манай совхоз 1974 оной эхинһээ ажахын тоосоондо бүхыдөө оронхой бшуу. Шэнэ гуримаар хүдэлһэн түрүүшынгээ жэл 120 гаран мянган түхэригэй сэбэр олзотой гараа һэмди. Ажахын жэлэй дүнгүүдые эдэ үдэрнүүдтэ али бүхы талаһаань тоолон согсолхобди. Тиин 1975 ондошье совхознай гаргашаяа харюулһан байха ёһотой.

Саашанхи хүгжэлтымнай үндэһэ һуури болохо үйлэдбэриин бааза нилээд бэхижүүлэгдээ. Юһэдэхи табан жэлэй туршада 200 үнеэдэй оньһожоруулагдамал байра, хонидой 4, мал шахан таргалуулха 3 байра, 20 автомашинын гараж, малшадай 30 квартиратай гэрнүүд, бани гэхэ мэтэ ашаглалгада оруулагдаа. Олон шэнэ техникэ, тэрэ тоодо К-700 түхэлэй 3 трактор худалдажа абаабди.

КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проект соо газар таряаланай болон мал ажалай продуктнуудай шанарые саашадань дээшэлүүлгэдэ онсо анхарал хандуулха шухала гээд тэмдэглэгдэнэ. Энээниие хараадаа абан, гүрэндэ тушаагдаха малайнгаа шэгнүүрые түргөөр нэмээхэ, һайса таргалуулха болонобди. Мүн һүнэй шанар тушаа үдэр бүриин анхарал табиха саг ерээ. Декабриин нэгэнһээ шэнэ ГОСТ-до оробо ха юббибди. Һү һэбэрээхэ тусхай байра-лаборатори тээсгэн ашаглалтада оруулагдаа.

Мал ажал болон таряан ажалаа томодхон, тусхай шэглэлтэй болгохо, ажалаа үргэлжэдэнь оньһожоруулха, түрүү технологи хэрэглэжэ, арбадахи табан жэлдэ үйлэдбэриингээ ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ байнабди. Совхозой түб Гүндэ тосхон шадар 500 үнеэдэй, 360 тугалай байха оньһожоруулагдамал комплекс, техникэ заһабарилгын шэнэ мастерской, тракторнуудай гараж, үхибүүдэй саад, Соёлой байшан болон бусад олон барилганууд шэнэ табан жэлдэ бодхоогдохоор хараалагданхай. Гадна намаг хатааха уһалагдадаг газараа үргэдхэхэ, һайжаруулагдамал бэлшээритэй болохо хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэхэ байна.

Түрүү партиингаа ээлжээтэ XXV съезд дээрэ абтаха шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө совхозоймнай ажалша малша зон улам эршэ хүсэтэйгөөр хүдэлхэбди гэжэ үйлэдбэриингээ сургаалнууд дээрэ нэгэн һаналтайгаар мэдүүлнэ.

Б. ЖАМСУЕВ,
Яруунын совхозой директор.

АЖАЛ— ЖАРГАЛ

Үнгэрөөшэ 1975 он эхэнэрнүүдэй жэл гэжэ нэрлэгдэһэн байгаа. Энэ жэлые капиталис ороной эхэнэрнүүд эрхэ сүлөөгэй, эдихэ хоолой түлөө тэмсэжэ үнгэргэбэ. Манай Совет оронoй, мүн бүхы социалис оронуудай эхэнэрнүүд зол жаргалаараа омогорхон, сүлөөтэ ажаллаа ажабтай ехэ амжалта туйлажа үдэшэбэ. Үнгэрөөшэ жэл миниишье байдалда ехэ баясхалан асараа.

Нэн түрүүн, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ эбэртэ бодо мал шахан таргалуулдаг манай гүүртын хүдэлмэришэд ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлаа гэхэ зэргэтэйб. Гүрэндэ мяха худалдаха малайнгаа түсэб болзорһоо урид дүүргээ һэмди. Зунай бэлшээриин үедэ гүүртымнай 250 эбэртэ малай толгой бүриинь хэмжүүр сүүдхэдээ 1124 граммаар нэмээгдээ һэн. Шахан таргалуулһан малайнгаа толгой бүхэниие 350 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагаа һэмди.

1975 оной июнь һарада болоһон һунгалтада нютагайм ажалшад намайе Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгаа һэн. Совхозойнгоо хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа жииирэй хүдэлмэришэн эхэнэртэ иимэ ехэ этигэл, найдабари хүртүүлһэндэнь ехэ баяртай ябагшаб. Тэрэниинь харюусахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулнаб.

Мүнөө манай гүүртын хүдэлмэрилэгшэд «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй Центральна Комитедэй проектые тон ехэ баяр баясхалантайгаар угтажа абаад, мал ажал хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар тэндэ табигдаһан зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө шармайн оролдожо байна.

Манай гүүртэ дээрэ мүнөө 300 толгой эбэртэ мал шахагдажа байна. Малнууднай дулаан байрада байна, зоотехнигүүдэй табижа үгэһэн рационой ёһоор эдеэлүүлэгдэнэ, уһалагдана. Шахамалнуудаймнай толгой бүриин хэмжүүр сүүдхэдэ 750 - 800 граммаар нэмэнэ. Тэдэнээ энэ жэлэй эхеэр тушаахабди, муу бэшэ шэгнүүртэйгээр ошохо бээз гэжэ найданабди.

Гүүртэдэмнай ехэнхидээ залуушуул хүдэлнэ. Тэдэнээ һурган хүмүүжүүлхын түлөө ехээр оролдодогби, тэдэмниишье даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандажа, ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлана. 8—10 класс дүүргээд, түрэл совхоздоо хүдэлхөөр үлэһэн Николай Будаев, Дора Доржиева, Валерии Бабалаев, Алексей Сосоров болон бусад ажал дээрэ шалгарнад.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүри ехэ амжалтануудай түлөө тэмсэхэбди.

Н. БАЛЬЖУРОВА,
Захааминай аймагай Санагын совхозой малшан, Буряадай АССР-эн Верховно Соведэй депутат.

ШЭНЭ САГАЙ ШЭНЖЭ

Хүдөөгэйшье, городойшье айлда ороо хада байдал һуудалай, эд зөөреэр, эдеэ хоолой зүйлөөр болоод бусад хэрэгсэлээр хангагдасын талаар хараха болоо һаа, ямаршье илгаагүй болоо ха гээд һанагшаб. Мүнөө дээрээ гэр байрануудынь ондо ондоо гэжэ мэдэрхэ ёһотойбди. Теэд энэшье илгаа усадхагдажа эхилэнхэй, ерэхэ табан жэлдэ энэ талаар ехэ алхам хэгдэхээр партиин XXV съездэ КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проект дотор хараалагдана.

Манай аймагай түб Бэшүүр тосхондо 24 айлай байха томо байшан түрүүшынхиеэ баригдажа, үглөө мүнөөгүй ашаглалгада оруулагдахаа байна. Городой байрадал адли бүхы юумээр хангагданхай. Үнгэржэ байгаа табан жэлэй туршада аймаг дотор бүхы барилгада 24 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Культурно-ажаһуудалан барилгада гол анхаралаа хандуулһан байнабди. Энэ хугасаа соо 16116 дүрбэлжэн метр талмайтай байра баригдаһан байна. Олон айл шэнэ байрада орожо толлоо гээшэ.

Манай аймаг дотор бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда орохо хэрэг дүүрэжэ байнхай. Энэ табан жэлэй туршада аймаг дотор 2684 һууритай һургуулиин байшангууд баригдаа. Жэшээнь, аймагай түб Бэшүүртэ 964 һууритай һургуули бодоо. Мастерскойнууд, спортын зал, кабинетнэ гуримаар һургаха һайн түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Дунда-Хэрээтэдэ 480 һууритай һургуулиин гоё байшан «Дружба» колхоз бариһан байна. Мүн Хёлгын совхоздохи һургуулида 60 хүүгэдэй интернат баригданхай. Энэнь столовотой, һаруул сэбэр таһалгануудтай. Доодо-Мангиртын малшадай үхибүүд энэ байрада орожо, гүрэнэй хангамжа дээрэ байжа, һургуулида һурана.

Бэшүүрэй совхозой түбэй Шэбэртын дунда һургуулиин дэргэдэ 120 һууритай интернат, Охин-Булагта 570 һууритай һургуули баригдажа байна.

Бага Кунaлейн техническэ мэргэжэл олгодог хүдөөгэй училищи дунда һуралсалай болгогдонхой. Һуралсалай томо комплекс: 300 хүнэй байха хамтын байра, һуралсалай байшан (актова, спортын залнууд, столово эндэнь бии юм) баригдаһан байна. 5-дахи номерой СПТУ Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта механизаторнуудые бэлдэдэг юм. Энэ талаар училищи ехэ юумэ хэнэ.

Хүдөөгэй ажалшадай байдал һуудалай һайжаржа, хүдөө тосхонуудай шэнжэ шарайн хубилжа байһан тухайда тэмдэглэхэ зуураа Бага-Кунaлей һуурин тухай хэлэнгүй аргагүй. Аймаг дотороо түрүү ажахынуудай нэгэн «Победа» колхоз, 5-дахи номерой СПТУ эндэ түбхинэнхэй. Аймаг дотороо алишье талаараа болбосон түхэлтэй һууринуудай нэгэн энэ юм. Табан жэлэй туршада эндэ 500 һууритай соёлой байшан баригданхай. Спортын зал, библиотекэ (үхибүүдэйшье библиотекэтэй), политическэ гэгээрэлэй кабинет гэхэ мэтэнүүд эндэ бии. Хүгжэмэй һургуули нээгдэнхэй хүдэлжэ байдаг. Дунда һургуули бии ааб даа, эндэ интеллигенци олон юм. Өөһэдынгөө тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри шангадхахын түлөө тэмсэхэ гэһэн үүсхэл эндэхи интеллигенци жэл бүри гаргадаг юм.

Үнгэржэ байгаа табан жэлэй туршада бүхы совет арадтаяа адли манай аймагай ажалшадай байдал эли бодо һайжараа гэжэ дээрэ тэмдэглэһэн баримтанууд гэршэлжэ байна. Ажалшадай абадаг салиншье, мүн ниитын жасаһаа (һургуулинууд, үхибүүдэй саад, медицинын эмхи зургаануудые дамжуулаад) хүн зондо ородог олзо элитээр ехэ болоо. Нүгөө талаһаа хүн зоной салингай ехэ болоһые иимэ тоонууд гэршэлнэ. Энэ табан жэлэй туршада аймагай ажалшадта элдэб янзын 216 автомашина, 626 мотоцикл, 1235 холодильник, хоёр мянгаад хубсаһа угаадаг машина, 2539 телевизор гэхэ мэтын үнэтэ хэрэгсэлнүүд худалдагдаа. Энэ үе соо аймагай ажалшадай нөөсэлгын кассадахи мүнгэн 2 миллион 500 шахуу мянган түхэригөөр ехэ болоо.

Арбадахи табан жэлэй туршада совет арадай байдал һуудал улам һайжархаар проект соо хараалагданхай. Культурна, ажаһуудалай барилганууд хэгдэхэ юм. Манай аймагай һургуулинууд болон соёлой эмхи зургаануудай материальна бааза яһала һайн юм. Шэнэ барилганууд бодхоогдохо харaатай. Баруун-Гутайда дунда һургуули, Бэшүүр тосхондо ленинскэ дунда һургуули, Еланьда найман жэлэй һургуули баригдаха юм. Манай аймагта шиидхэгдээгүй асуудал гэхэдэ, худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд муу байдалтай. Үнгэрхэдөө аймагай түбтэ худалдаа наймаанай комплекс мүнөө болотор угы байһаар. Мүн Соведүүдэй байшан бариха ёһотойбди.

А. КАУРОВА,
Бэшүүрэй аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, улам тогтууритай болгохо, газар таряалан ба мал ажалые бүри ехэ ашаг үрэтэй болгохо, тиигэжэ хүн зоноо эдеэ хоолоор, промышленностьяа түүхэй эдээр хүсэд хангаха, гүрэндэ шухала зэргын зүйлнүүдэй нөөсэ бии болгохо—хүдөө ажахымнай гол зорилго мүн.

(СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй проектһээ).

ГРЭС-эй БАРИЛГА ДЭЭРЭ АЖАЛЛАНАБ

«Гусиноозерско ГРЭС-эй барилга үргэлжэлүүлхэ» гэһэн үгэнүүд партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проект дотор аржыса бэшээтэй. Эдэ үгэнүүд бидэнэрые, ГРЭС-эй барилга бодхожо байгшадые, илангаяа ехээр омогорхуулна гэжэ сэхэ хэлэхээр.

ГРЭС-эй барилга Эхэ оронойнай арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ һуури эзэлнэ, гол шухала барилгануудай тоодо оролсобо. Энэ электростанциин үйлэдбэрилэн гаргаха электрын элшэ хүсэ гансашье манай республикын промышленна предприятинууд болон хүдөө ажахы хэрэглэхэ бэшэ, харин Сибириин нэгэдхэгдэмэл энергосистемэтэй холбогдожо, олохон область, республикануудта дамжуулагдаха юм. Гадна Монгол оронoй ехэ барилга — Эрдэнитын зэд — молибденэй комбинатай барилга хангаха болоно.

Партиин ЦК-гай проект соо табигдаһан асари ехэ түсэбүүд бидэнэрые, ГРЭС-эй барилгашадые, республикымнай бүхы ажалшадые омогорхуулан баясуулжа, аша үрэтэй эршэтэ ажалда зоригжуулна.

«Би габшагай барилгада хабаадалсанаб. Би томо электростанци бодхожо байнаб. Манай гараар бодхогдоһон ГРЭС Сибирь ба Алас-Дурна зүгэй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэхэ байна». Иигэжэ бидэнэр, барилгашад хөөрэлдэнэбди. Иимэ һанал бодолдо бидэнэр абтанхай мүнөө үедэ ажаллажа байнхайбди.

ГРЭС-эй түрүүшын энергоблок хабсарган бариха хүдэлмэри дүүргүүтэй болоо. Барилгашадай, хабсаргагшадай, барилгын тусхай хүдэлмэри хэгшэдэй хүсэ шадал энэ хэрэгтэ мүнөө зорюулагдажа байна. Арбадахи табан жэлэй томо барилга болохо ГРЭС-эй барилгада Эхэ оронoймнай зүг бүхэнһөө ерэһэн түлөөлэгшэд ехэ туһаламжа хүргэнэ. ГРЭС-эй барилга комсомолой бүхэсоюзна габшагай барилга гэжэ соносхогдонхой.

15 комсомол-залуушуулһаа бүридэһэн миниии бригада барилгын түрүүшын үдэрһөө эндэ ажаллана. Манай бригада хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаряа һайнаар дүүргэнэ. Манай бригада багаханшье һаа, эбтэй зетэй коллектив болонхой. Даабаряа үлүүлэн дүүргэхэтэй хамта ажалай шанар һайжаруулха тушаа ехэ анхарал хандуулнабди. Оронoймнай зүүн зүгэй томо ГРЭС һайнаар, богони болзор соо баригдажа, табан жэлнүүдэй аша туһада алба хэхэ ёһотой гэжэ бидэнэр һайса ойлгонобди.

Шанар тухай асуудал үшөө яахадаа ехэ шухалаб гэхэдэ, хэнэйшье мэдэһээр, арбадахи табан жэл шанарай ба үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгын табан жэл болохо гэжэ КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1975 он) Пленум шиидхээ ха юм. Тиимэһээ бүхы барилгашадан ажалайнгаа шанар һайжаруулха гэжэ оролдохонь ойлгосотой. Манай барилгада хэдэн арбаад барилга-хабсаралгын болон бусад тусхай организаци хабаададаг юм. Ехэшье, багашье организаци бүхэн ажалаа һайнаар бүтээхэ, технологическа бүхы эрилтэ наринаар сахиха ёһотой болоно.

ГРЭС-эй барилгашад КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ үдэр болотор котел ба турбиные ашаглалгада тушааха гэжэ үндэр уялга абаад, энэ зорилгоёо бэелүүлхэ гэжэ бултадаа арга шадалаараа оролдожо байнхай.

Юһэдэхи табан жэл түүхын нэгэ алтан хуудаһан болоjо үнгэрбэ. Арбадахи табан жэлэй богоһо алхан орообди. Энэ табан жэлдэ оронoймнай арадай ажахы улам саашадаа хүгжөөгдэхэ, томо барилганууд, промышленна болон хүдөө ажахын шэнэ предприятинууд үндыһ бодохо. Тэдэнэй нэгэн Гусиноозерско ГРЭС мүн. Энэ суута ехэ барилгада хабаадалсажа байһандаа омогорхоноб, баясанаб.

И. САМОХВАЛОВ,
«Востокэнергомонтаж» участогай хабсаргагшадай бригадир.

Арбадахи табан жэлэй томо барилгануудай нэгэн болохо Галуута Нуурай ГРЭС-эй барилгада оронoймнай зүг бүхэнһөө ерэһэн түлөөлэгшэд хабаадалсана. Ермаковско, Джамбулска ГРЭС-эй эгээл харюусалгатай хүдэлмэри бүтээһэн бригаданууд эндэ ерэнхэй. Александр Владимирович Рак (зураг дээрэ зүүн гарһаа хоёрдохи) гэгшын хүтэлбэрилдэг 10 хүнһөө бүридэһэн энэ коллектив түгэсхэхы жэлдэ 1 миллион 200 мянган түхэригэй ажал хэһэн һаа, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 1 миллион 300 мянган түхэригэй барилга хэхээр зорилго хараалаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТОО, БАРИМТАНУУД

▽ Түгэсхэхы 1975 ондо республикымнай совхозууд бүхыдөө 9 миллион 80 мянган түхэригэй хүдөө ажахын машина, техникэ, оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан байна. Тиихэдэ колхозуудта энэ талаар 3 миллион 800 мянган түхэриг гаргашалагдаа.

▽ Республикымнай ажахынууд түгэсхэхы—1975 ондо урзанданай энэ үеынхиһөө 11478 хурьга олоор түлжүүлһэн байна.

▽ Нёдондо республикымнай колхозуудта бүхыдөө 9 миллион 584 мянган түхэригэй барилга хэгдэһэн байна. Тэрэнэй 1 миллион 850 мянган түхэригынь малшад, механизаторнуудай байха шэнэ гэр барилгада, мүн колхозой гэшүүдэй ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха байшангуудта гаргашалагдаһан байна.

▽ Мүнөө үедэ республикымнай колхоз, совхозууд бүхыдөө 8973 трактортай, 3764 автомобильтай, ороohо таряанай 3564 комбайнтай юм.

ХҮСЭТЭ АЛХАМУУД

Колхозой түбэй хойто захада газааһаа сагаадагдаһан шулуун ханатай, шифер хушалтатай ута байранууд харылдэнэ. Сонхонуудаарнь Ильичэй лаампанууд яларна. Тиишэ гэшхэлжэ ябаһан хүнүүдэй дунда зохидхоноор хубсалһан эхэнэрнүүдшье дайралдана.

Эдэнэртэй хамта ябаһаар һү һаалиин фермэдэ хүрэгдэжэ ерээ. Байра соо дулаахан, тиимэ үнэр танаршье мэдэгдэнэгүй. Үнөөхи эхэнэрнүүднай тусхай таһалгада орожо, хубсаһаяа һэлгээд халаад үмдэнхэйнүүд гаража ерэбэ. Нүгөө таһалга сооһоо үнеэ һааха оньһон түхеэрэлгэнүүдээ абажа, малай байрада ороно. Уданшьегүй электрын хүсэнэй нэгэ жэгдээр хүяхинэхэ, үнеэ һаадаг аппарадай хос-хос гэхэнь лэ дуулдана. Үнеэдэй дуратайдаа ундалха авто-уһалуури бии. Шабааһа шэбхыень сэбэрлэхэ хамууртай гэнжэ хобоо соогуур эрьелдэнэ. Цемент хобтонууд соонь тэжээл үгтэнэ.

Одоол энэмнай һүнэй фабрикада адли бэшэ аал? Байра соохи агаарые дулаан, сэбэр байлгаха тэбхэр ехэ хоолойнууд үһэдэ үлгэгдэнхэй. Хүдэлмэриин һүүлээр малшадай бэеэ угааха душ эндэ түхеэрэгдэнхэн. Һү 5—10 градус хүрэтэр һэбэрээхэ машина болон оньһото бусад түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэдэг фермын тоо бүридхэгшэ, машинаар үнеэ һааха мастер, үниинэй механизатор Всеволод Викторович Гусев бултанда хүндэтэй.

Иимэ зохид байрада ороод хүдэлхэдэшье урматай. Үчинэй һаалишад. Социалис Ажалай Герой Пылжит Жалсанова, Дулма Тучинова гэгшэдтэй хамта һүүлэй жэлнүүдтэ дунда һургуули дүүргэһэн басагад Дарима Данзанова, Света Жапова, Таня Домеева, Таня Евтюгина, Галя Тапхарова, Катя Домчеева болон бусад ажаллана. Энэ бэшэ аал, шэнэ сагаймнай шэнжэ шанар. Эдэнэрые харахада одоол досоо баясана.

Дүрбэн зуун үнеэдэй харууһалагдаха иимэ комплекс гансахан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо (Сэлэнгэ) түхеэрэгдээ бэшэ, харин аймаг бүхэндэ олон дайралдаха. Мүнөө энэ колхозой Үдэнгын отделенидэ хоёрдохи иимэ комплекс бүтээгдэжэ дүүрэхэеэ байна.

Һү һаалиин иимэ «фабрика» Хяагтын аймагай «Пограничный» совхоздо, Улаан-Үдын аймагай «Маяк», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, бусад ажахынуудта ашаглалгада оруулагданхай. Энэмнай үнгэрһэн табан жэлэй алхаса, саашанхи замай залуур болоно. Шэнэ табан жэлдэ республикымнай һаалиин бүхы фермэнүүд иимэрхүү түхэлтэй болохо юм.

Гадна промышленна үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаһан гүрэнэй болон ажахынууд хоорондын шубуунай, гахайн, мал шахан таргалуулха гэхэ мэтэ томо комплекснууд ашаглалгада оруулагдаха байна. Жэшээнь, жэлдээ 21 мянган гахай үсхэбэрилжэ, 26 мянган центнер мяха үйлэдбэрилхэ Прибайкалиин комплекс бүтээгдэжэ дүүрэхэ дүтэлөө. Эндэмнай гахайшадай орондо оньһото машина, түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэдэг операторнууд лэ ажаллаха гээшэ. Мүн иимэ ажахынууд хоорондын гахайн комплекснууд Борьёогой, «Пограничный» совхозуудта баригдажа дүүрэхэеэ байна. Энэл даа, хүдөө ажахымнай хүсэтэ алхаса.

Заха холын Захааминай, Яруунын аймагуудааршье ябаа һаа, мяхалиг үүлтэрэй тэбхэгэр бүдүүн бэетэй үхэрнүүдые хаража, нюдөө хужарлахат. Казахай сагаан толгойто, хальмаг болон гереформ үүлтэрэй эдэ мал һүрэгэй тоо үнгэрһэн табан жэлдэ хоёр дахин олошороо. Эдэ малые шадабаритай бэрхэ үхэршэд Санжа Бадмаевич Бадмаев (СССР-эй 50 - жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоз), Бадмажап Цыреновuч Данзанов (Яруунын совхоз), Цыбжидма Тогтоховна Доржиева (Бодонгуудай совхоз) болон бусад харууһална.

Үнгэрһэн жэл Буряад оронoй оло мянган хонишодто эгээн лэ амжалтатай байгаа. Нёдондо хэзээ хэзээнэйхиһээ олон гэхэ гү, али 620 мянга гаран хурьгад түлжүүлэгдээ. Ленинэй ордентo Борьёогой совхозой ахалагша хонишон Дмитрий Яковлевич Свистунов республикынгаа хонишодой түүхэдэ эгээн лэ олон — зуун хонин бүриһөө 157 хурьга түлжүүлһэн байна. СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Гааргын совхозой ахалагша хонишон Цыбикжап Аюшеевна Бадмаева ВДНХ-гай эгээн дээдэ шан — «Москвич» автомашина абаа.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Буряадаймнай газар таряаланган хүдэлмэрилэгшэд баян ургаса абажа, Эхэ орондоо эгээн ехэ—200 мянга гаран тонно ороoһо тушаагаа. Энэ ехэ тэмсэлдэ илажа гарагшад олон. Байгалай совхозой үниинэй механизатор Валентин Герасимович Клеменинэй бригада дунда зэргээр гектар бүриһөө 30 гаран центнер шэниисэ хуряажа абаа. Борьёогой совхозой комбайнер Норбо Цырендоржиевич Гармажапов 13 мянга гаран центнер таряа сохижо, мүрысөөндэ эрхимлээ. Эдэ бүгэдэ хүдөөгэй механизаторнуудай мэргэжэл шадабариин дээшэлһэнэй, тэдэнэртэ хүсэ ехэтэ шэнэ техникэ барюулһанай аша үрэ мүн. Гансахан К-700 түхэлэй 170 трактор колхоз, совхозуудта хүдэлгэгдэнэ. Комбайнууд бүхыдөө тооной «Сибиряк» түхэлэй болонхой. Энэ бэшэ аал, хүсэтэ алхасымнай жэшээ.

Тиин бүхы хүгжэлтэ, хубилалтымнай тэмдэг шарай шэнэ барилга юм гэжэ зүб хэлсэдэг. Мүнөө хүдөө нютагуудаар ябаа хадаа, хоёр-гурбан дабхар шулуун гэрнүүдые, шэнэ магазин, столово, клубуудые, хүүгэдэй саад болон яслинуудые, һургуулиин байшангуудые, малай томо комплекснуудые, ороohоной оньһожоруулагдамал тоогуудые хаража, урма зориг орохолта. Юрэдөө эдэ жэлнүүдтэ шэнэ барилга хэгдээгүй нэгэшье һуурин, тосхониие олохогүйт. Харагты даа, юрын нэгэ Тохой һууриниие (Сэлэнгэ). Эдэ жэлнүүдтэ танигдахаяа болитороо хубилаа. «Сельхозтехника» нэгэдэлэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үйлэдбэриин олон барилганууд, хүдэлмэришэдэй, колхозникуудай гэрнүүд хирпиисээр бүтээгдээ. Хэжэнгэ, Ехэ-Нуга, Бага-Кунaлей, Бургалтай гэхэ мэтэ нютагуудаар ябагты даа. Баһал иимэ ехэ барилга харахат.

Шэнэ табан жэлдэ хэхэ, бүтээхэ юумэмнай бүри ехэ. Энээниие хүдөөгэй ажалшад һайса мэдэнэ. Гүрэн түрэмнай хүдөө ажахы хүгжөөлгэдэ хэды ехэ мүнгэ зөөри һомолжо байнаб гэжэ тэдэнэр партиингаа ЦК-гай проект сооһоо ойлгожо, баяр дээрээ баяр нэмэнэ, улам һайнаар хүдэлхэ гэжэ оролдоно. Энэл даа шэнэ сагай шэнжэ тухай.

Б. ГЫЛЫКОВ.

ПУБЛИЦИСТИКЭ

НАРАН ШЭНГЕЭР БАДАРНА

Байгал далайн эрьедэхи автономито республика тухай гансашье манай Эхэ оронной бэшэ, харин гүрэнүүдэй хүн зон һайнаар мэдэдэг болонхой.

Сибирь дайдын шэмэг болоһон түнхалаг һайхан уһатай Байгал далайн һураг суу, нохойн гангинама халуунай үедэ мүльһэн дуулгаяа яларуулан байдаг Саянай домог холуур таранхай. Теэд гансашье Байгал далайгаараа, Саян уулаараа бэшэ, харин шэнхинээтэ хонгёо дуунуудаараа манай республика олоной дунда суурхана.

СССР-эй арадай артистка, РСФСР-эй гүрэнэй шангай лауреат Лариса Сахьянова-гай Афганистанай хаанай ордон соо хатархада, хатан ингэжэ асуугаа гэдэг:

— Энэ эхэнэр хаана, ямар газарта түрэһэн бэ? Иимэ хатар хараад байхадаа, нютагайнь хүн зон соёл культура, искусствын талаар айхабтар ехэ хүгжэлтэ абаһан байна бшуу.

Зүб даа. Манай уран бэлигтэ хүбүүд, басагад Буряад ороноо суурхуулна. РСФСР-эй габьяата артист Ким Базарсадаев Шотландиин ниислэл хото Эдинбургда дуу дуулажа, тэндэхи хүн зониие ехээр гайхуулһан байна. Тиихэдэ СССР-эй арадай артист Лхасаран Линховоиной ябаагүй газар дэлхэй дээрэ үсөөншэг болонхой. Тэрэнэй һүртэ бас хоолой хүнхинэн зэдэлжэ, «Хүрин хээрэй» дорюун аялга Африка, Азиин оронуудай нютагууд дээгүүр ханхинаа.

Һанана гүт, нүхэд? Агуу Октябриин хубисхалай урда тээ Буряад ороной газар дээрэ нэгэшье театр, клуб, соёлой ордон байгаагүй. Харин мүнөө Улаан-Үдэ хотодомнай 4 театр үүдээ үргэнөөр сэлижэ, харагшадые урина. Жэшээлхэдэ, Ленинэй ордено оперо болон баледэй театрай коллектив үргэн дэлгэр орон соогуураа һайса аяншалаа. Мүн дуу болон хатарай «Байгал» ач самблиин һураг суу холуур таранхай. Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрайхид ниислэл хото Москвада, Монголой Арадай Республикада, Хальмагта зүжэгүүдээ харуулдаг байна. Һүүлэй үедэ хэды олон оперо, балет, симфонинууд бэшэгдээ гээшэб! РСФСР-эй гүрэнэй шангай лауреат, композитор Бау Ямпиловай «Шэдитэ нюуса» гэһэн оперо Москва хотодо табигдаа. Мүн тэрэнэй бэшэһэн «Цыремпил Ранжуров» гэһэн шэнэ оперо хүн зониие баясуулна. Бэлигтэ композитор Жигжит Батуевай бэшэһэн «Газарай хүбүүн» гэһэн баледые хараха дуратайшуул олон. Тиихэдэ Новосибирскын консерваториие һаяхан дүүргэһэн залуу композитор Юрий Ирдынеев шэнэ симфони бэшэжэ дүүргэнхэй.

1973 ондо Москва, Свердловск хотонуудта үнгэрэгдэһэн Буряадай искусство болон литературын үдэрнүүд хадаа манай артистнуудай, уран зураашадай, уран зохёолшодой бэлигтэй байһые, мүнөө үеын үндэр эрилтэдэ хүрэмэ зохёолнуудые бүтээжэ байһые эли тодоор гэршэлэн харуулаа һэн.

Уран зураашадаймнай бүтээлнүүд Алас-Дурна зүгэй Владивосток, Эхэ оронноймнай ниислэл Москва хотонуудай выставкэнүүд дээрэ табигдана. Уран зурааша Александр Казанский Хяагта хотын соёлой ордониие уран һайханаар шэмэглэһэнэйнгээ түлөө республиканска шанда хүртөө. Омогорхомоор даа!

Буряадай уран зохёолшод һүүлэй табан жэлэй туршада нилээд ехэ амжалтануудые туйлаа гэхэдэ, алдуу болохогүй. Жэшээлхэдэ, уран зохёолшод Исай Калашников «Шуһата зэбүүн саг», Барадий Мунгонов «Баян зүрхэн», Доржи Эрдынеев «Хүлэг инсагаална», Цэрэн Галанов «Хун шубуун», Цыденжап Жимбиев «Гал могой жэл», Ким Балков «Үглөөгүүр болохо байхада», Африкан Бальбуров «Табан хуһанай дэргэдэ», Михаил Жигжитов «Далай шадарай дайда», Даширабдан Батожабай «Уулын бүргэдүүд» гэһэн романуудые бэшэжэ дүүргэнхэй. Мүн уран шүлэгэй талаар нилээд ехэ алхам хэгдээ. Поэдүүд Дамба Жалсараев, Николай Дамдинов, Цырен-Дулма Дондокова гэгшэд республикын шангай лауреадууд болоһон байна. Мэнэ һаяхан айхабтар баяртай мэдээсэл ерэбэ. Буряадай арадай поэт Николай Дамдинов «Апрель», «Дүрбэн тэнгэри» гэһэн номуудайнгаа түлөө РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреадай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Поэдүүд Цэдэн Галсанов, Чимит-Цыден Дамбаев, Солбон Ангабаев, Мэлс Самбуев, Алексей Бадаев болон бусадай шүлэгүүд үргэн дэлгэр уншагшадай дунда мэдээжэ болонхой.

Уран зохёолшоднай үе сагтаяа зэргэ алхална. Хориндохи зуун жэлэй агууехэ барилга — Байгал-Амарай түмэр замшад тухай уран зохёолшо Ким Балков «Мүльһэн харгы» гэжэ баримтата шэнэ туужа бэшэнхэй.

Буряад оронноймнай искусство болон литература үнгэрһэн табан жэлэй туршада үндэр дабаануудые дабан гараа. Эдэ бүхы амжалтанууд хадаа имагтал Совет засагай, Коммунис партиин халуун анхаралай ашаар туйлагдаа. Олон дабаанууд манай уран зохёолшодой, уран зураашадай, артистнуудай урда байна.

Арбадахи табан жэлдэ эдэ нүхэднай олон зохёолнуудые бүтээжэ, удха түгэлдэр зүжэгүүдые харуулжа, баатар арадаа шэнэ шэнэ илалтануудта зоригжуулха байха гээд найдагдана. Буряадаймнай АССР-эй искусство болон литература наран шэнгеэр бадарна.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Баатар БАТОЕВ

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ МЭНДЭ АМАР!

Орьёл шобхо
мундаргануудаар
Огторгойн сэнхир
үндэрые тулаад,
Гүрэмэл дээһэн
татуургадал харгынуудаар
Гүбээнүүдэй
дабхарга татаад,
Сахир сагаан
үбэлэй дали доро
Саянһаа Витим
хүрэтэр излыһэн
Һайхан дайдын
энгэр дээгүүр
Шэнэ жэлээр
Шэнээр орьёлон,
Эхэ газартаа
Энхэ тоонтодоо
Дурлал минии
Далитан ниидэнэ.
Шэнэ жэлээр!
Мэндэ амар!
Нангин оронойнгоо,
арад зонойнгоо
Нютаг голойнгоо
үндэр нэрые,
Эсэгын хүбүүн,
сахижа ябаарай,
Эрдэни олоод
бусажа ерээрэй гээд
Эрдэмэй харгыда
зоригоо хүбшэлэн,
Алас холын
аянда гарахадам,
Абымни хэлэһэн
үгэнүүд һанагдаад,
Шэнэ жэлээр
Шэнээр орьёлон
Эхэ газартаа
Энхэ тоонтодоо
Дурлал минии
Далитан ниидэнэ.
Шэнэ жэлээр!
Мэндэ амар!
Үргэн дэлгэр
совет оронойнгоо
Үдэр бүхэнэй
амжалтаар баясан,
Һайхан ерээдүйн
алас холо руу
Һаруул замаар
дабшажа ябаа
Шэнэ үеын
һудал барижа,
Шэнхинэмэ сагай
дүрөө дээрэ
Шүлэг бэшэхэ
золтой байһандаа
Шэнэ жэлээр
Шэнээр орьёлон,
Эхэ газартаа
Энхэ тоонтодоо
Дурлан минии
Далитан ниидэнэ.
Шэнэ жэлээр!
Мэндэ амар!!!

Ухибүүдэй амаралтын үедэ

АЯНШАЛГАДА ГАРАА

Экскурси эмхидхэдэг республикын хүүгэдэй туристскэ станци хүдөөгэй һургуулиин үхибүүдые угтан абажа байна. Эндэ Хойто-Байгалай, Баргажанай, Хорниин аймагуудай һургуулинуудай һурагшад бии. Тэдэнэр Улаан-Үдын предприятинуудтай танилсаха юм. Жэшээлхэдэ, Локомотив-вагон заһабарилгын, «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудаар, хотын дурасхаалта газариудаар ябаха. Тиин театр, кино, музейнүүдые хараха.

Дүрбэн зуугаад һурагшад холын аяншалгада гаранхай. Жэшээлхэдэ, Баргажанай аймагай Гааргын дунда, Түнхэнэй аймагай Толгойн дунда һургуулинуудай ахамад классай һурагшад Москва ошонхой. Зэдын аймагай Дэдэ-Ториин найман жэлэй һургуулиин һурагшад Ленинград, Сэлэнгын аймагай Харганаагай, Юрөөгэй һургуулиинхид Ташкент мордонхой.

Н. АЖЕЕВА.

ХЭН ХААНА ОШОХОБ?

Шэнэ жэлэй амаралтын үдэрнүүдтэ сүлөө сагаа ашаг туһатайгаар хаана, хайшан гээд үнгэргэхэб гэжэ һурагша бүхэн бодомжолдог.

Һургуулиин ухибүүдэй амаралтын үедэ «Прогресс» кинотеатр үглөөнэй 10—11 час. 40 минутада хүүгэдтэ зорюулһан кинофильмнүүдые харуулха юм. Мүнөөдэр, үглөөдэр «Вероника» гэһэн кинофильм, январиин 3—4-дэ «Вероника бусажа ерэбэ» гэһэн фильм хаража болоно. Январиин 5-һаа 11 болотор «Хүсэл һаналайм үнгэтэй бишыхан заан», «Золушкын гурбан һамархан», «Маугли», «Тэрэ холын зун» гэһэн фильмүүд удаа дараа харуулагдаха юм.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай драмын театрта январиин 2-то Д-Р. Батожабайн бэшэһэн «Модон шоро» гэһэн зүжэг табигдада. Буряадай гүрэнэй оперо ба баледэй театр Д. Россиниин «Севильский цирюльник» гэһэн комическа оперо харуулха.

ҮБГЭН ЖАБАР ЕРЭЭЛ ДАА!

Улаан-Үдын 52-дохи хүүгэдэй саадта шэнэ жэлэй ёлкын һайндэр һонирхолтойгоор үнгэрөө. Үзэсхэлэн һайханаар шэмэглэгдэһэн ноб ногоохон хасуури үнгын нааданхайн. үлгэгдэһэн гоёолтонуудай гэрэлээр туяатан толорно.

Үглөөнэй 10 саг. Зал соо түрэлхид олоороо сугларaa.

Шэнэ жэлэй һайндэр,

Шэнхинэмэ жабарай һайндэр!
Шамдаа айлшаар ерэжэ,

Шадал соогоо сэнгэхэмнай»,
— гэжэ Лариса Щербакова хонгёо хоолойгоор шэнэ жэлые амаршална. Амитанай дүрэтэй, бусадшье костюмуудые үмдэһэн багашуул ёлкоёо тойрон, хатар наада гүйсэдхэжэ, урһан айлшадаа орожо ерэхыень гүйнэ. Мэхэтэй Үнэгэн, бэлтэгэр Миисгэй, хонгоёо бүдүүн дуутай Петушок гэгшэд һубарилдан орожо, хүүгэдтэй хөөрэлдэжэ, элдэб шог зугаа дэлгэнэ.

Үбэлдөө эшээндээ унтадаг Баабгайн хурхиржа байхада, ухибүүд һэрюулжэ, наадандаа хүтэлэн асарна. Баабгайхан болжо наадаһан Саша Шумский:

«Топ-топ-топ» гээд,

Тобороотойхоноор наадая,
— гэһэн хатар — дуу эмхидхэнэ. Тиин бишыхан «хонхонууд» жэнгирэлдэжэ, хүхэ улаанаар хубсалһан хүхюун Петрушка тухай таабари хэлсэнэ. Наташа Цыдыпова, Таня Горбунова гэгшэд мүн лэ гоё һайхан дуу, шүлэгүүдые гүйсэдхөө.

Удаань шандагануудта шэрүүлһэн Жабар үбгэн ута сагаан һахалаа эмирһээр орожо ерэнэ. Тэрэ хүүгэдые амаршалаад, аша басаган Снегурочкаяа һэреэжэ, хоюулан согтой залитай ёлкын наада үргэлжэлүүлнэ. Наадан, хатарай дүүрэхэ багта Жабар үбгэн туламаа гаргажа, элбэг дэлбэг бэлэгүүдые брюулжа, бүришье урмашуулна.

Игэжэ оронноймнай эгээл эдир үетэн шэнэ жэлэй һайндэрые гоё һайханаар угтанал!

Г. БАЗАРЖАПОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын 52-дохи хүүгэдэй саадта ёлкын һайндэр болжо байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Будамшуу

1976 ОНОЙ БОГОҺО АЛХАХЫН УРДА ТЭЭ...

АБЯАНҺАА хурдаар ниидэдэг болоһон үе сагта ажаһуужа байһан би дээгүүр ходол ниидэжэ ябахадаа, зарим юумэнүүдые обёоронгүй үнгэршэдэг болоо хаб гэжэ һанаад. Алсагар Мархай абгынгаа тулгуур тулаад лэ, ябагаханаар ялхиргаад үзэхэ байна гэжэ бодооб. Саһан сагаан малгайта Саян уулын хормойһоо эхилээд, тэнюун долгито Тэлимбэ хүрэтэр нилээн ябагалагдаба. Буряад оронойнгоо нютаг бүхэндэ орожо гаража ябахадаа, олон юумэ үзөөб, харааб. Һайншье юумэн, һэбэрээшье юумэн үзэгдөө.

Номин Байгал далайн ногоон хасуурита эрье дээрэ оршодог Кабанскын совхоздо оробо гээшэб. Директорэй кабинет соо ороходом, Алексей Иванович Хмелев ехэл баяртайгаар гарыем бариад, шэнэ жэлэй баяр хүргэхэтээ адли:

— Хүндэтэ нүхэр Будамшуу хүрэжэ мандаа ерэбэлта даа. Магтуулхаар, харуулхаар юумэн мандашни бии бшуу даа, манай хүндэтэ Будамшуу,—гээд Хмелев түрүүлэгшэ намайе дахуулаад, совхозойгоо газар дээгүүр ябуулжа, хамаг фермэ юу хээгээ дууһыень харуулба. Үнэхөөрөөшье, Кабанскын совхоздо һайн юумэн олон байба даа. Табан жэлэйнгээ түсэбые энэ ажахы бүхы юумээрээ дүүргээ. Ажахын бүхы һалбаринууд олзотой, оршотой. Гансахан хартаабха абажа харабал, табан жэлэйнгээ түсэбые 2,5 дахин үлүүлһэн байна бшуу. Мяханай, һүнэй, үндэгэнэй, орооһоной түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдээ.

— Совхозоймнай хүдэлмэришэд ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэл, иимэ ехэ амжалта туйлагдаба гээшэл даа,—гэжэ А. И. Хмелев омогорхонгёор хөөрэнэ.

Кабанскын совхоз мэтэ, һайн үрэ дүнтэй ажахынууд Буряад орон соо яһала олон байна даа. Сэлэнгын аймагта ошоходомни, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд Ташар нютаг тээшэ ташуураараа заагаад:

— Нүхэр Будамшуу, Ванкеевэй колхоздо ошогтылши, —гэжэ нэгэн дуугаар дарья табилдаа бэлэй. Социалис Ажалай Герой Жамса Бальжинимаевич Ванкеевэй толгойлжо байһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз табан жэлэйнгээ түсэбые бүхы талаарнь дүүргэһэн магтаалтай. Һаһанай үндэртэ дарагдаагүй түрүүлэгшэ хүнгэн машинадаа һуунгүй, намтай зэргэлээд нютаг соогуураа ябагалан гэхэдээ, намһаа хүнгөөр гэшхэлхэ юм. «Иимэ түрүүлэгшын толгойлжо байһан колхоз тиимэ һайн байнгүй яахаб даа.»—гэжэ һанаандаа урмашааб.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхоздо хүрэгдэбэ. Тэндэхи нэгэ фермэдэ ошоходом, һүүлгүй гунжан (али дүнжэншье байжа болоо) ябажа ябаба гээшэл даа.

— Шэнэ үүлтэрэй үхэрнүүдые бии болгоо гүт?—гэжэ һаалишанһаа асуубаб.

— Үгы ааб даа, — гэжэ тэрэмни ентүүтэйхэн нюдөөр урдаһаам хараад, намайе наадалһан янзатай: — Хүлдэжэ, һүүлээ таһаршаһан үнеэ хараад, шэнэ үүлтэрэй гэжэ һанаба гээшэгта? Тамнайшье мал хаража үзөөгүй, саарһан дээрэ ябаһан хадаа нилээхэн лэ гээгдэнги болонолта даа,—гэбэ. Ушарыень ойлгон гэһээм, бааза соогоо нойтон дээрэ хэбтээд, янгинама хүйтэнэй болоходо, һүүлыень палаахадаа няалдаад, һамгадай бодхоохо гэжэ арбагайдахада, үгсэгээ гэжэ үндыгөөд, даб гэн зүдхэхэтэйнь адли, тэрэнь таһаршаһан байгаа...

ТҮРЭЛ ҺАЙХАН Улаан-Үдэдөө хүрэһэмни гайхалгүй бээз. Ниислэл хотодомнай һайнаар хүдэлдэг коллективүүдшье, коммунис ажалай ударнигуудшье бии байна даа. Улаан-Үдын авиазаводой комсомол-залуушуулай бригада ехэ магтаалтай. Тэрэ бригадые Михаил Калашников толгойлдог. Һаяхан үнгэрһэн комсомолой областной конференци дээрэ тэрэнэй бригада тухай һайн һайхан үгэнүүд хэлэгдээ.

Яба ябаһаар ябатараа, Хориин аймаг хүрэжэ ошогдобо даа. Хориин леспромхоздо хүрэһэмни, А. Арефьевэй толгойлдог комсомол-залуушуулай бригада тухай ехэл хөөдэлдөөн болжо байба. Энэ бригадын гэшүүн табан жэлэй түсэбһөө гадуур 92 мянган кубометр модо бэлдэжэ, Эхэ орондоо гушааха гэжэ уялга абаад, унаһан малгайгаа абангүй хүдэлжэ байгаа һэн.

ЗАЛУУШУУЛ тухай хэлэжэ эхилээ хадаа. һураһан юумэн һураар татагдахагүй гэһэншүү, баһа шүүмжэлээгүйдөө аргамни үгы хэбэртэй. Хойто-Байгалай аймагай «Северный» совхозой комсомолой секретариие оложо ядааб. Тэрэ совхоздо комсомолой организаци бии юм гү, али үгы гү гэжэ мэдэхын аргагүй байгаа һэн. Залуушуулай хүдэр гараар баригдажа байһан Байгал-Амарай түмэр замай тарэха аймаг соо оршодог ажахын комсомолой организациин хүдэлмэри дан тиимэ муу байха гэжэ би һанаагүйлби. Яруунын аймагай Витимэй совхоздо хүрэһэмни, бэһал тиимэрхүү хэбэртэй даа. Юундэ тингэжэ доройтошоһон организацинууд бэ? Энэ асуудалда ВЛКСМ-эй райкомууд зүб харюу оложо, таатай хэмжээ абажа, нойрсожо хэбтэһэн комсомолшуудые хүл дээрэнь бодхоожо, **мүнөө сагай амисхалтай** болгохо бээз гэжэ би найданаб.

ЮҺЭДЭХИ табан жэлэй түгэсхэхы он дүүрэбэ. Газар газарта дүн гаргагдажа, сашанхи түсэбүүд табигдажа, хүнүүдэй толгой соо шэнэ зорилгонууд мүндэлнэ хэбэртэй. Шэнэ зорилгоёо жэншэдгүйгөөр бэелүүлжэ, шэн габьяагай шатада хүрэхэтнай болтогой гэжэ Буряад оронойнгоо ажалшадые үреэгээд, аяншалгаяа түгэсхэжэ, редакцидаа бусажа ерэһэмни энэл даа. Дутуу юумэн хүсэд болог, дунда юумэн дүүрэн болог гэжэ һанаандаа сэдьхээд, авторучкаяа хабхаглааб.

ШЭНЭ ФИЛИАЛ НЭЭГДЭБЭ

Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ республикадамнай ехэ дэм бэрэлтэ ушар болобо. Юуб гэхэдэ, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын национальна һургуулинуудай научно-шэнжэлгын институдай Буряадай филиал Улаан-Үдэдэ нээгдэбэ. Тэрэниие нээлгэдэ зорюулагдаһан баярай суглаан декабриин 30-да болобо.

Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр С. С. Дмитриев оролтын үгэ хэлэбэ. РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын национальна һургуулинуудай НИИ-гэй Буряадай филиалай зорилгонууд тухай элидхэл хэгдэбэ. Тэрэ элидхэлые филиалай директор, профессор М. Н. Мангадаев хээ. Тус филиалай нээгдэһэн ушар хадаа манай республикын соёл гэгээрэлдэ тон ехэ удха шанартай байха гэжэ элидхэл соо тэмдэглэгдээ.

Ц. ДОНДОГОЙ.

БАЯРТА МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ШЭНЭ БҮЛЭНҮҮД МҮНДЭЛНЭ

Юһэдэхи табан жэлэй хугасаа соо Улаан-Үдын гэрлэлгын ордон баяр ёһололой оршондо 7095 совет бүлэдэ айл болоһон тухайнь үнэмшэлгэ барюулһан байна.

Тиихэдэ 1974 ондо хүбн заяагаа холбожо, 1321 шэнэ бүлэ бии болоһон һаа, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 1415 шэнэ бүлэ гэрлэлгын дэбтэр соо тэмдэглэгдээ.

Шэнэ жэлэй һайндэрэй үедэ, январиин 2-ой үдэр, 12 шэнэ совет бүлэ эндэ мүндэлхөөр хүлеэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, авиазаводой хүдэлмэрншэд О. Ханхасаев, Д. Семенова, «Электромашина» заводой слесарь В. Кузнецов, Е. Колобова, Улаан-Үдын вагонно депогой слесарь П. Сабылин, прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн П. Облачкова гэгшэд айл болохонь.

Шэнэ жэлэй һайндэрэй үдэрнүүдтэ түрэ, хуриимууд хаа хаанагүй наярханы!

АГААРААР АЯНШАЛАГШАД ОЛОШОРНО

Агаараар аяншалхада аятай зохид гэжэ хүн бүхэндэ мэдээжэ. Манай республика дотор самолёдоор ниидэдэг зоной тоо жэл ерэхэ бүри олошорно.

Хэрбээ 1974 ондо 281165 хүн агаараар аян замда мордоо һаань, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ тэдэнэй тоо 308063 хүрөө гэжэ Улаан-Үдын аэрофлодой агентствэһээ мэдээсэнэ.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

▽ Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ Фиджи гэжэ архипелагай 160 олтирогой хүн зон Шэнэ жэлые бултанһаа урид угтадаг. Бүхыдөө энэ архипелагта 320 олтирог ородог, бэшэндэнь хүн зон байдаггүй.

▽ Индонезиин Бали олтирогойхидто адли Шэнэ жэлые түргэ түргэнөөр угтадаг ушар дэлхэй дээрэ байхагүй. Юуб гэхэдэ, Бали дээрэ жэлынь оройдоо 210 үдэрһөө бүридэнэ. Һайндэрэйнь эгээн ехэ хүндэ— олон үнгэтэй барайгар болоно. Тэрээгээр шугамдал адли нарииихан ута юумэ болгоодог, заримдаа тэрэнь хоёр метр утатай байдаг.

▽ Маскарад наадан олохон гүрэндэ эмхидхэгдэдэг. Жэшээнь, Японодо хатаршад баг үмдөөд, нүхэдтөө ошодог, тэдэндээ шэнэ жэлэй дуу дууладаг.

▽ Бирма Шэнэ жэлые апрельдэ, тропическа аадар бороогой үнгэрһэн хойно һайндэрлэдэг. Байгаалида баясхалан хүргэһэндэл, эндэхи зон бэе бэеэ уһаар сүршэдэг, Шэнэ жэлээр амаршалдаг заншалтай.

▽ Шотландида ба Уэлсэдэ хуушан жэлэй һүүлшын секундада үүдээ ехээр сэлидэг гуримтай. Энэнь хуушан жэлые гаргажа, шэныень оруулха гэһэн удхатай.

▽ Урдын урда сагһаа вьетнам арадай баримталдаг һарын календариин гуримаар 1976 он—ондоо тоотой: энэнь 4613-дахи Шэнэ жэлэй һайндэр гэжэ тоотой. Энэ һайндэрынь хабарай дүтэлһэн хойно ондо ондоо сагта тэмдэглэгдэдэг юм. Шэнэ жэлэй һүни түрэлнүүдтээ, нүхэдтөө тэдэнэр олон үнгэтэй «хао доо» гэжэ персик модоной намаа, мүн алтан эдеэтэй бишыхан «куат» гэжэ мандаринай модохониие бэлэглэдэг заншалтай.

Эртэ урдын Египедтэ Шэнэ жэлынь июлиин 19—20-до эхилдэг байгаа. Эгээл энэ үедэ огторгойдо Сириус гэжэ одон түрүүшынхээ харагдадаг һэн.

▽ Дундада зуун жэлэй Англида Шэнэ жэлынь мартда захалдаг һэн. 1752 ондо Шэнэ жэлые январиин 1-дэ болгохо гэһэн парламентын шиидхэбэриие эхэнэрнүүд эрид ехээр буруушаагаа.

▽ Кенидэ Шэнэ жэлые уһан дээрэ найрладаг гуримтай. Энэ үдэр хүнүүд гол горхонуудта, нуурта, Индиин далайда умба даг, онгосоор тамаржи байгаад дуу дууладаг, хүхидэг.

▽ Индиин арад зондо тоогоороо хэдыдэхи жэл гараа гэжэ мэдэхэнь бэлэн бэшэ. Юуб гэхэдэ, Индидэ Саливаха Викрамдитья, Джайна олон Будда гэжэ дүрбэн янзын үе саг баримталагдадаг. Индиин бруун урда талаар Шэнэ жэл мартда, хойгуурнь—апрельдэ, баруугаарнь—октябрьда, Керал гэжэ штадта—июльдэ гү, али августда тэмдэглэгдэдэг байна.

▽ Сагай улариа багсаадаг хүнүүдые эльбэшэн гэжэ тоолоод, олон зоной хаража байхада гал дээрэ шатаадаг гуримые 1667 оной хуулиар Англиин парламент болюулһан юм. Энэ ушарта «Англиин метеорологууд хүнгэнөөр амилба бэзэ» гэжэ «Таймс» газетэ бэшэһэн байгаа.

▽ Шэнэ жэлдэ хуушанайхиһаа удаан ажаһуухыень хүсэһэнэйнь түлөө Юлий Цезарь богоолшодойнгоо нэгыень Шэнэ жэлэй үдэшэ һула табяа гэжэ хэлсэдэг. «Энэмнай хүн түрэлтэнэй бии болоһон сагһаа хойшо зол жаргал хүсэһэн эгээл гажа бупуу юрөөл!»—гэжэ Цезарь ажаглаа.

▽ Римэй Калигула гэжэ император Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэр ордонойнгоо урдахи талмай дээрэ гаража, албатанһаан бэлэгүүдые абахадаа хэн хэдые, юу бэлэглээб гэжэ бэшэжэ байгаа...

(«Известия» газетын неделиһээ абтаба).

хилын саанаһаа

ХЕЛЬСИНКИ

СОЦИАЛИЗМЫН АМЖАЛТАНУУД

ТАСС

Социалис оронууд Шэнэ жэлые, 1976 оние амжалта түгэсөөр, бата найдамтайгаар угтажа байна гэжэ Финляндиин коммунистнуудай «Энхет» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ. Тиихэ үедэ баруунай оронуудта доройтон уналга улам үргэдэжэ байнхай. Социалис оронуудай, нэн түрүүн Советскэ Союзай экономико хурдан түргөөр хүгжэнэ, ажалшадан социальна байдал һайжарна гэжэ газетэ мэдээсэнэ. Капиталис оронуудта мүнгэнэй үнэ унана, хүдэлмэригүйшүүл олошорно; социалис оронуудта хүдэлмэригүйшүүл гэжэ байдаггүй. Социалис экономикые түсэбэй ёһоор эрхилһэнэй ашаар социалис оронууд хурдан түргөөр хүгжэжэ байна.

Советскэ Союзда дүүрэһэн түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй дүнгүүд иимэ хүгжэлтые элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ газетэ бэшэнэ. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1975 он) Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, энээн тухай иигэжэ элирхэйлээ һэн гээд газетэ тэмдэглэнэ: «Бидэ урагшаа һайн алхам хэбэбди. Хэрбээ ниитын үйлэдбэриин эгээл ехэ ургалтын хэмжээе харада абаха болоо һаа, түсэбтэ юһэдэхи табан жэл манай ороной түүхын эрхим һайн табан жэл. Манай Эхэ орон улам баян, улам хүсэтэй болоо. Совет хүнүүд бүри һайн байдалтай болоо. Энэ хадаа партиин ажал ябуулгада үндэр сэгнэлтэ мүн».

ВАШИНГТОН

«ЕХЭ ТУЙЛАЛТАНУУДАЙ ЖЭЛ»

ТАСС

1975 он хадаа «замбуулинай дайда шэнжэлхэ талаар совет-американ харилсаанай эгээл амжалта түгэс жэл болоно» гэжэ Аэронавтикын ба замбуулинай дайда шэнжэлхэ талаар США-гай национальна управлениин (НАСА) директор д-р Дж. Флетчер хэлэбэ.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд тухай ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө. «Союз», «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосонуудай түүхэтэ ниидэлгэ гансал техническэ бэшэ, харин политическэ талаараашье айхабтар ехэ удха шанартай байна гэжэ Дж. Флетчер гэмдэглээ. Манай хоёр ороной амгалан ёһоор зэргэ оршохо. аша үрэ ехэтэй харилсаа тогтоохо аргатай байһыень энэ ниидэлгэ харуулһан байна. «Союз—Аполлон» гэжэ программа зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргээ. Энээнэй үедэ совет ба американ талануудай хоорондохи харилсаан улам хүгжэн бэхижэһэн байна. Энээниие һайшааха ёһотойбди гэжэ НАСА-гай директор мэдүүлээ.

ЛОНДОН

Урдамнай—түбэг бэрхэшээлнүүд

ТАСС

Үнгэрһэн 1975 он Англида хүшэр бэрхэшээлтэй байгаа. Энэ жэлдэ хатуу шэрүүн, түбэгтэй һаранууд бидэнииe хүлсэнэ гэжэ премьер-министр Г. Вильсон Би-Би-Си гэдэг радио-дамжуулгын нэгэдэлээр үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Мүнөө баруунай оронуудта экономикын доройтон муудажа, мүнгэнэй үнын унажа байһан үедэ Британиин экономико айхабтар хүндэ хүшэр байдалда оройон байна гэжэ премьер-министр сэхэ руунь мэдэрхэ баатай болобо. Мүнгэнэй үнын уналгые болюулхын тула правительствамнай хэмжээнүүдые абажа байна гэжэ премьер-министр хэлээ. Тиихэдээ Англиин ажалшадай салин хүлһэ саг соонь түлэнэгүй. Энээнһээ уламжалан, орон дотор хүдэлмэригүйшүүл олошорно.

СЭНХИР ЭКРАН

ЧЕТВЕРГ, ЯНВАРИИН 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 08.05 — Шэнэ жэлэй концерт (үнгэтэ). 09.50 — «Спортлото». 10.00 — «Үбэл энэ болоо һэн» — мультфильм (үнгэтэ). 10.10 —Кубын революциин 17-дохи жэлэй ойдо. Кубын телевидениин программа. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Шэнэ жэлэй карнавал». Ухибүүдэй уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт (үнгэтэ). 12.40 — Забһарлалга. 12.50—«Буратиногой гайхалтай ябадалнууд» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 14.00 — «Спортлото». 14.15 — «Щелкунчик» — мультфильм (үнгэтэ). 14.40 — Хоккей. «Монреаль Канадиенс» — ЦСКА. Канадаһаа дамжуулга (үнгэтэ). 16.40—«Ирония судьбы, или с легким паром» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00—Забһарлалга. 19.10 — «Дуун-75» — Бүхэсоюзна телевизионно фестивалиин түгэсхэлэй концерт (үнгэтэ). 22.10 — Хоккей. «Монреаль Канадиенс» — ЦСКА. 23.20—Забһарлалга. 23.30 —«Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ПЯТНИЦА, 2.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 08.40—«Дуун-75» — телевизионно фестивалиин түгэсхэлэй концерт. 11.40 — «Веснушка»—Чехословакиин олон серитэй мультфильм (1-дэхи сери). 12.00—Шэнэ һонин. 12.10 «Уран зураашад тухай хөөрөөн». А. Пластов. (1-дэхи дамжуулга, үнгэтэ). 12.40—Забһарлалга. 12.50 — «Буратиногой гайхалта ябадалнууд» (2-дохи сери). 14.00 «Элүүр энхэ байлга» (үнгэтэ). 14.30 — «Шэнэ жэлэй хөөрэлдөөн»—хүгжэмтэ дамжуулга. 15.15 — «Очевидное—невероятное» (үнгэтэ). 16.15 — «Спорт-75» (үнгэтэ). 17.05 — «Ирония судьбы, или с легким паром» (2-дохи сери, үнгэтэ). 18.30—«Время». 19.00 — Забһарлалга. 19.10 — «Мүльһэн дээрэ балет». Ленинградай баледэй солистнууд Л. Белоусова ба О. Протопопов. 19.50 — «13 стульев» — богони зүжэгүүдэй театр (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Шэнэ жэлэй концерт (үнгэтэ). 23.00 — «Үнгэрһэн зуун жэлнүүдэй онгосонууд» — баримтата фильм (үнгэтэ). 23.30—«Джульетта» — баримтата фильм (үнгэтэ). СССР-эй Ехэ театрай баледэй артистка Н. Павлова тухай хөөрөөн. 24.00—«Время».

СУББОТО, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 08.00 — «Под крышами Монмартра» — уран һайханай хүгжэмтэ фильм (1-дэхи. 2-дохи сери, үнгэтэ). 10.25 — «Ехэ трамплин» — уран һайханай фильм. 11.40 — «Веснушка» — мультфильм (2-дохи сери). 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 12.40—Забһарлалга. 12.50 — Концерт. 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.00—Мультфильмнүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 14.35 — «Вильгельм Пик» — түрэһөөр 100 жэлэй ойдо (үнгэтэ). 15.15 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.15 — «Намда арсалан бии» — уран һайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи, сери, үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — Забһарлалга. 19.10—«Цыгануудай дуун» — фильм-концерт. 20.40 «Советскэ Союз хариин айлшадай харахада» (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 —«Циркын галнууд» (үнгэтэ). 21.55 — «Хатарай зал» (үнгэтэ). 22.20 — «Хүдөөгэй час». 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Дуун, романс, вальс» (үнгэтэ).

(Газетымнай идаадахи номер январиин 4-дэ гараха).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00790. Заказ № 01598.